Euroopa Liidu

Teataja

L 433 I

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

63. aastakäik

22. detsember 2020

Sisukord

I *Seadusandlikud aktid*

MÄÄRUSED

★ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) 2020/2092, 16. detsember 2020, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks** 1

★ **Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2020/2093, 17. detsember 2020, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027** 11

II *Muud kui seadusandlikud aktid*

MÄÄRUSED

★ **Nõukogu määrus (EL) 2020/2094, 14. detsember 2020, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks** 23

INSTITUTSIOONIDEVAHELISED KOKKULEPPED

★ **Institutsioonidevaheline Kokkulepe Euroopa parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava Institutsioonidevaheline Kokkulepe, 16. detsember 2020, Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava** 28

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL, Euratom) 2020/2092,

16. detsember 2020,

mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 322 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 106a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust, ([1])

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 2. ELi lepingu artiklis 2 on meelde tuletatud, et tegemist on liikmesriikide ühiste väärtustega ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.

(2) Euroopa Ülemkogu märkis oma 21. juuli 2020. aasta järeldustes, et liidu finantshuve kaitstakse vastavalt aluslepingutes sisalduvatele üldpõhimõtetele, eelkõige ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustele. Samuti rõhutas ülemkogu liidu finantshuvide kaitsmise ja õigusriigi austamise tähtsust.

(3) Õigusriigis peavad kõik avalikku võimu esindavad asutused tegutsema seadusega paika pandud piirides, kooskõlas demokraatlike väärtustega ja austades Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) ja muudes kohaldatavates õigusaktides sätestatud põhiõigusi, ning tegutsema sõltumatute ja erapooletute kohtute järelevalve all. Eelkõige

([1]) ELT C 291, 17.8.2018, lk 1.

([2]) Euroopa Parlamendi 4. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. detsembri 2020. aasta esimese lugemise seisukoht. Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2020. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

nõutakse, et tuleb järgida seaduslikkuse põhimõtet, ([3]) mis tähendab läbipaistvat, aruandekohustuslikku, demokraatlikku ja pluralistlikku õigusloomeprotsessi; õiguskindluse põhimõtet; ([4]) täidesaatva võimu omavoli keelu põhimõtet; ([5]) tõhusa õiguskaitse põhimõtet, mille hulka kuulub juurdepääs õigusemõistmisele, millega tegelevad sõltumatud ja erapooletud kohtud, ([6]) ning võimude lahususe ([7]) põhimõtet ([8]).

(4) 1993. aastal Euroopa Ülemkogu Kopenhaageni kohtumisel kehtestatud ja 1995. aastal Euroopa Ülemkogu Madridi kohtumisel rangemaks muudetud ühinemiskriteeriumid on olulised tingimused, mida kandidaatriik peab täitma, et saada liidu liikmesriigiks. Need kriteeriumid on nüüd sätestatud ELi lepingu artiklis 49.

(5) Kui kandidaatriigist saab liikmesriik, ühineb ta õigusstruktuuriga, mille aluseks on põhieeldus, et igal liikmesriigil on kõikide teiste liikmesriikidega – ja ühtlasi tunnistab, et neil on temaga – teatav hulk ühiseid väärtusi, millel liit rajaneb, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2. See eeldus tähendab ja põhjendab liikmesriikidevahelist vastastikust usaldust nende väärtuste tunnustamisel ja seega neid elluviiva liidu õiguse järgimisel ([9]). Liikmesriikide õigusaktid ja tavad peaksid jätkuvalt austama ühiseid väärtusi, millel liit rajaneb.

(6) Kuigi liidu väärtusi ei ole seatud tähtsuse järjekorda, on õigusriigi austamine väga oluline kaitsmaks teisi põhiväärtusi, millel liit rajaneb, nagu vabadus, demokraatia, võrdsus ja inimõiguste austamine. Õigusriigi austamine on lahutamatult seotud demokraatia ja põhiõiguste austamisega. Ei saa olla demokraatiat ja põhiõiguste austamist ilma õigusriigi austamiseta ja vastupidi.

(7) Millal iganes liikmesriigid täidavad liidu eelarvet, sealhulgas nõukogu määruse (EL) 2020/2094 ([10]) kohaselt loodud Euroopa Liidu taasterahastu ning liidu eelarvega tagatud laenude ja muude rahastamisvahendite kaudu eraldatud vahendite puhul, ning ükskõik millist eelarve täitmise meetodit nad kasutavad, on õigusriigi austamine oluline eeltingimus Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 317 sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete järgimiseks.

(8) Liikmesriigid saavad usaldusväärse finantsjuhtimise tagada ainult siis, kui nende avaliku sektori asutused tegutsevad kooskõlas seadusega, kui kelmusi ja pettusi, sealhulgas maksupettusi, maksudest kõrvalehoidmist, korruptsiooni, huvide konflikti või muid õigusrikkumisi uurivad tulemuslikult uurimisasutused ja prokuratuur ning kui avaliku sektori asutuste, sealhulgas õiguskaitseasutuste meelevaldsete või ebaseaduslike otsuste üle saavad teha tõhusat kohtulikku kontrolli sõltumatud kohtud ja Euroopa Liidu Kohus.

(9) Kohtusüsteemi sõltumatus ja erapooletus peaks olema alati tagatud ning uurimisasutused ja prokuratuur peaksid olema suutelised oma ülesandeid nõuetekohaselt täitma. Kohtusüsteemi ning uurimisasutusi ja prokuratuuri tuleks toetada piisavate rahaliste ja inimressurssidega ning menetlustega, mis aitavad neil tõhusalt toimida ja täiel määral austada õigust õiglasele kohtumenetlusele, sealhulgas õigust kaitsele. Lõplikud kohtuotsused tuleks tõhusalt täita. Need tingimused peavad olema täidetud, et tagada miinimumkaitse avaliku sektori asutuste õigusvastaste ja meelevaldsete otsuste vastu, mis võivad kahjustada liidu finantshuve.

([3]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 2004, CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, ECLI:EU:C:2004:236, punkt 63.

([4]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. november 1981, Amministrazione delle finanze dello Stato *vs.* Srl Meridionale Industria Salumi ja teised; Ditta Italo Orlandi & Figlio ja Ditta Vincenzo Divella *vs.* Amministrazione delle finanze dello Stato. Liidetud kohtuasjad 212 kuni 217/80, ECLI:EU:C:1981:270, punkt 10.

([5]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. september 1989, Hoechst, liidetud kohtuasjad 46/87 ja 227/88, ECLI:EU:C:1989:337, punkt 19.

([6]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 27. veebruar 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses *vs.* Tribunal de Contas, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, punktid 31 ja 40–41; Euroopa Kohtu otsus, 25. juuli 2018, LM, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, punktid 63–67.

([7]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. november 2016, Kovalkovas, C-477/16, ECLI:EU:C:2016:861, punkt 36; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. november 2016, PPU Poltorak, C-452/16, ECLI:EU:C:2016:858, punkt 35, ning kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. detsember 2010, DEB, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811, punkt 58.

([8]) Komisjoni teatis „ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik“, COM(2014) 158 final, I lisa.

([9]) Arvamus 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 168.

([10]) Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 23).

(10) Kohtute sõltumatus eeldab eelkõige, et asjaomane kohtuorgan on suuteline täitma oma õigusemõistmise ülesandeid nii asjakohaste reeglite kohaselt kui ka praktikas täiesti iseseisvalt, olemata kellegagi hierarhilises või alluvussuhtes ja saamata kelleltki korraldusi või juhiseid, olles seega kaitstud väljastpoolt tuleva sekkumise või surve eest, mis võib kahjustada kohtuorgani liikmete otsustusvabadust ja mõjutada nende otsuseid. Sõltumatuse ja erapooletuse tagatised eeldavad selliste normide olemasolu, mis puudutavad eelkõige organi koosseisu ning selle liikmete nimetamist ja ametiaega ning nende taandamise ja tagasikutsumise aluseid, ning mis lubavad ümber lükata isiku põhjendatud kahtlusi selles suhtes, kas nimetatud organ on väljaspool väliste tegurite haardeulatust, ja selles suhtes, kas nimetatud organ on vastanduvaid huvisid arvestades neutraalne.

(11) Õigusriigi austamine on väga oluline mitte ainult liidu kodanike jaoks, vaid ka ärialgatuste, innovatsiooni ja investeeringute, majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse jaoks ning selleks, et siseturg saaks nõuetekohaselt toimida, sest siseturg toimib kõige paremini kindlas õigus- ja institutsioonilises raamistikus.

(12) ELi lepingu artikliga 19, milles antakse lepingu artiklis 2 sätestatud õigusriigile kui väärtusele sisu, nõutakse, et liikmesriigid peavad nägema ette tulemusliku õiguskaitse liidu õigusega hõlmatud, sealhulgas liidu eelarve täitmisega seotud valdkondades. See, et eksisteerib tõhus kohtulik kontroll, millega tagatakse liidu õiguse järgimine, on juba iseenesest üks õigusriigi tunnus ja eeldab sõltumatuid kohtuid ([11]). Kohtute sõltumatuse säilitamine on väga oluline, nagu on kinnitatud ka harta artikli 47 teises lõigus ([12]). See on asjakohane eelkõige meetmete, lepingute või muude instrumentide kehtivuse kohtuliku kontrolli puhul, kui nendest tuleneb mõni avaliku sektori kulutus või võlg, muu hulgas avalike hangete kontekstis, mille võib samuti vaidlustada kohtus.

(13) Seega on olemas selge seos õigusriigi austamise ja liidu eelarve tõhusa täitmise vahel kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega.

(14) Liit on töötanud õigusriigi ja selle kohaldamise edendamiseks välja mitmesugused instrumendid ja protsessid, sealhulgas rahalise toetuse kodanikuühiskonna organisatsioonidele, Euroopa õigusriigi mehhanismi ja ELi õigusemõistmise tulemustabeli, ning samuti tagavad liidu institutsioonid tõhusa reageerimise õigusriigi põhimõtete rikkumistele nii rikkumismenetluse kui ka ELi lepingu artiklis 7 sätestatud menetluse kaudu. Käesolevas määruses sätestatud kord täiendab neid instrumente, kaitstes liidu eelarvet selliste õigusriigi põhimõtete rikkumiste vastu, mis mõjutavad selle usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset.

(15) Õigusriigi põhimõtete rikkumised, eelkõige need, mis mõjutavad avaliku sektori asutuste nõuetekohast toimimist ja tõhusat kohtulikku kontrolli, võivad liidu finantshuve tugevasti kahjustada. See kehtib nii õigusriigi põhimõtete üksikute rikkumiste puhul, aga veel enam rikkumiste puhul, mis on laialt levinud või mis on tingitud avaliku sektori asutuste korduvast tegevusest või tegevusetusest või selliste asutuste poolt vastu võetud üldistest meetmetest.

(16) Õigusriigi põhimõtete rikkumise tuvastamine nõuab komisjonilt põhjalikku kvalitatiivset hinnangut. See hinnang peaks olema objektiivne, erapooletu ja õiglane ning selles tuleks võtta arvesse asjakohast teavet, mis pärineb kättesaadavatest allikatest ja on saadud tunnustatud asutustelt, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu otsuseid, kontrollikoja aruandeid, komisjoni aastaaruandeid õigusriigi olukorra kohta ja ELi õigusemõistmise tulemustabelit, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuuri aruandeid ning järeldusi ja soovitusi asjakohastelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja võrgustikelt, sealhulgas sellistelt Euroopa Nõukogu organitelt nagu Euroopa Nõukogu riikide korruptsioonivastane ühendus (GRECO) ja Veneetsia komisjon (eelkõige selle õigusriigi põhimõtete kontrollnimekiri) ning Euroopa ülemkohtute ja kohtute nõukogude võrgustikelt. Komisjon võiks põhjaliku kvalitatiivse hinnangu koostamiseks vajaduse korral konsulteerida Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga ja Veneetsia komisjoniga.

([11]) Kohtuasi C-64/16, punktid 32–36.

([12]) Kohtuasi C-64/16, punktid 40–41.

(17) Käesoleva määruse kohased meetmed on vajalikud eelkõige juhtudel, kui muud liidu õigusaktides sätestatud menetlused ei võimalda liidu eelarvet tulemuslikumalt kaitsta. Liidu finantsalased õigusaktid ning kohaldatavad valdkonnapõhised õigusnormid ja finantsreeglid näevad ette erinevaid võimalusi liidu eelarve kaitsmiseks, sealhulgas maksete katkestamine ja peatamine ning finantskorrektsioonid, mis on seotud õigusnormide rikkumiste või tõsiste puudustega juhtimis- ja kontrollisüsteemides. Tuleks määrata kindlaks õigusriigi põhimõtete rikkumiste korral vastu võetavad meetmed ja nende meetmete vastuvõtmiseks kohaldatav menetlus. Need meetmed peaksid hõlmama maksete ja kulukohustuste peatamist, osamaksete tegemise peatamist või laenude ennetähtaegset tagasimaksmist, rahastamise vähendamist olemasolevate kulukohustuste raames ning keeldu võtta vahendite saajate suhtes uusi kulukohustusi või sõlmida uusi lepinguid liidu eelarvega tagatud laenude või muude vahendite kohta.

(18) Vastuvõetavate meetmete kindlaksmääramisel tuleks kohaldada proportsionaalsuse põhimõtet, eelkõige võttes arvesse olukorra tõsidust, asjaomase tegevuse või tegevusetuse algusest möödunud ajavahemikku, sellise tegevuse või tegevusetuse kestust ja korduvust, asjaomase liikmesriigi tahtlust õigusriigi põhimõtete rikkumine kõrvaldada, mil määral ta teeb selleks koostööd, ja mõju liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele või liidu finantshuvidele.

(19) On väga oluline, et lõplike vahendite saajate või toetusesaajate õigustatud huvid oleksid õigusriigi põhimõtete rikkumiste korral meetmete vastuvõtmisel nõuetekohaselt kaitstud. Komisjon peaks meetmete vastuvõtmise kaalumisel võtma arvesse nende võimalikku mõju lõplikele vahendite saajatele või toetusesaajatele. Võttes arvesse, et jagatud eelarve täitmise raames komisjonilt liikmesriikidele tehtavad maksed on juriidiliselt sõltumatud riigiasutuste poolt toetusesaajatele tehtavatest maksetest, ei tuleks käesoleva määruse alusel võetavaid asjakohaseid meetmeid käsitada sellistena, et need mõjutavad toetusesaajatele tehtavate maksete jaoks vajalike vahendite kättesaadavust vastavalt kohaldatavates valdkonnapõhistes õigusnormides ja finantsreeglites sätestatud maksetähtaegadele. Käesoleva määruse alusel vastu võetavad otsused ning käesolevas määruses sätestatud kohustused lõplike vahendite saajate või toetusesaajate ees on osa kohaldatavast liidu õigusest, kui rahastamiseks kasutatakse eelarve jagatud täitmist. Liikmesriigid, keda meetmed puudutavad, peaksid andma regulaarselt komisjonile aru selle kohta, kas nende kohustused lõplike vahendite saajate või toetusesaajate ees on täidetud. Kohaldatavates valdkonnapõhistes õigusnormides ja finantsreeglites sätestatud aruandlus seoses maksekohustuste täitmisega toetusesaajate ees peaks võimaldama komisjonil kontrollida, et käesoleva määruse alusel tehtud otsused ei mõjuta mingil viisi – ei otseselt ega kaudselt – kohaldatavate valdkonnapõhiste õigusnormide ja finantsreeglite alusel tehtavaid makseid.

Et tugevdada lõplike vahendite saajate või toetusesaajate kaitset, peaks komisjon andma veebisaidi või internetiportaali kaudu teavet ja suuniseid koos piisavate võimalustega komisjoni teavitamiseks mis tahes rikkumisest, mis on seotud valitsussektori üksuste ja liikmesriikide õigusliku kohustusega jätkata maksete tegemist pärast meetmete vastuvõtmist käesoleva määruse alusel. Komisjon peaks võtma seda teavet arvesse, et kontrollida, kas on järgitud kohaldatavaid reegleid, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu … määruse (EL) …/…, millega kehtestatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ühissätted ning nende fondide ja Varjupaiga- ja Rändefondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisade rahastamisvahendi finantsreeglid, ([13]) artiklit 63, artikli 68 lõike 1 punkti b ja artiklit 98. Tagamaks, et valitsussektori üksused või liikmesriigid maksavad lõplikele vahendite saajatele või toetusesaajatele tasuda tulevad summad tegelikult välja, peaks komisjon vajaduse korral nõudma tehtud maksed sisse või asjakohasel juhul tegema finantskorrektsiooni, vähendades liidu toetust programmile kooskõlas kohaldatavate valdkonnapõhiste õigusnormidega ja finantsreeglitega.

(20) Käesoleva määruse ühetaoliste rakendamistingimuste tagamiseks ja võttes arvesse käesoleva määruse alusel võetavate meetmete finantsmõju tähtsust, tuleks rakendamisvolitused anda nõukogule, kes peaks tegema otsuse komisjoni ettepaneku põhjal.

([13]) *Euroopa Liidu Teatajas* veel avaldamata.

(21) Enne mis tahes meetme vastuvõtmise ettepaneku esitamist käesoleva määruse alusel peaks komisjon asjaomasele liikmesriigile teatama, miks ta arvab, et selles liikmesriigis võivad õigusriigi põhimõtete rikkumised olla aset leidnud. Komisjon peaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule igast sellisest teavitusest ning selle sisust viivitamata teada andma. Asjaomasele liikmesriigile tuleks anda võimalus esitada oma märkused. Komisjon peaks neid märkusi arvesse võtma.

(22) Asjaomasele liikmesriigile käesoleva määruse kohaselt tähtaegade määramisel peaks komisjon võtma arvesse eelkõige esitatud ja nõutava teabe hulka, vastavate asjaolude ja nende hindamise keerukust ning asjaomase liikmesriigi haldussuutlikkust.

(23) Kui komisjon leiab pärast asjaomase liikmesriigi esitatud märkuste analüüsimist, et meetmete vastuvõtmise tingimused on täidetud, peaks ta esitama nõukogule ettepaneku kohaste meetmete vastuvõtmiseks. Nõukogu peaks tegutsema komisjoni ettepaneku alusel ja võtma kohased meetmed vastu rakendusotsusega ühe kuu jooksul, mida võib erandkorras maksimaalselt veel kahe kuu võrra pikendada. Tagamaks, et nõukogu võtab otsuse vastu nende tähtaegade jooksul, peaks komisjon kasutama maksimaalselt oma õigusi, mis tal on ELi toimimise lepingu artikli 237 ja nõukogu kodukorra ([14]) alusel.

(24) Pärast käesoleva määruse kohaselt meetme vastuvõtmist peaks komisjon regulaarselt jälgima olukorda asjaomases liikmesriigis. Komisjon peaks olukorda uuesti hindama juhul, kui liikmesriik võtab vastu uusi parandusmeetmeid, või igal juhul hiljemalt ühe aasta jooksul meetmete vastuvõtmisest.

(25) Kui olukord, mis on viinud peatava mõjuga meetmete võtmiseni, on piisavalt parandatud, peaks nõukogu need meetmed komisjon ettepaneku alusel lõpetama.

(26) Meetmete vastuvõtmise ja lõpetamise menetluse puhul tuleks järgida objektiivsuse, mittediskrimineerimise ja liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtet ning see tuleks viia läbi erapooletult ja tõenditele tuginedes. Kui asjaomane liikmesriik leiab erandjuhul, et neid põhimõtteid on oluliselt rikutud, võib ta paluda Euroopa Ülemkogu eesistujal võtta see küsimus järgmisel Euroopa Ülemkogu kohtumisel arutusele. Sellisel erandjuhul ei tuleks seni, kuni Euroopa Ülemkogu pole küsimust arutanud, meetmeid puudutavat otsust teha. See protsess ei kesta reeglina kauem kui kolm kuud alates sellest, kui komisjon oma ettepaneku nõukogule esitas.

(27) Komisjon peaks teavitama Euroopa Parlamenti igast käesoleva määruse alusel ette pandud, vastu võetud ja lõpetatud meetmest.

(28) Komisjon peaks andma Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru käesoleva määruse kohaldamise kohta. Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru andmisel peaks komisjon lisaks vastuvõetud meetmete tulemuslikkusele kaaluma ka käesolevas määruses sätestatud menetluse üldist tulemuslikkust ning käesoleva õigusakti täiendavust muude õigusaktide suhtes.

(29) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada Euroopa Prokuratuuri pädevust või nende liikmesriikide kohustusi, kes ei osale nõukogu määrusega (EL) 2017/1939 ([15]) sisse seatud tõhustatud koostöös,

([14]) Nõukogu 1. detsembri 2009. aasta otsus 2009/937/EL, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT L 325, 11.12.2009, lk 35).

([15]) Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse vajalikud normid liidu eelarve kaitseks juhul, kui liikmesriikides esineb õigusriigi põhimõtete rikkumisi.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „õigusriik" – ELi lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtus. Selle hulka kuuluvad seaduslikkuse põhimõte, mis tähendab läbipaistvat, aruandekohustuslikku, demokraatlikku ja pluralistlikku õigusloomeprotsessi; õiguskindluse põhimõte; täidesaatva võimu omavoli keelu põhimõte; tõhusa õiguskaitse põhimõte, mille hulka kuulub juurdepääs õigusemõistmisele, millega tegelevad sõltumatud ja erapooletud kohtud, samuti seoses põhiõigustega; võimude lahususe põhimõte; mittediskrimineerimise põhimõte ja võrdsus seaduse ees. Õigusriiki mõistetakse nii, et arvestatakse teiste ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtuste ja põhimõtetega;

b) „valitsussektori üksus" – avaliku sektori asutus mis tahes valitsemistasandil, sealhulgas riiklik, piirkondlik ja kohalik ametiasutus, ning liikmesriigi organisatsioonid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ([16]) (edaspidi „finantsmäärus") artikli 2 punkti 42 tähenduses.

Artikkel 3

Õigusriigi põhimõtete rikkumised

Käesoleva määruse kohaldamisel võib õigusriigi põhimõtete rikkumisele viidata järgmine:

a) kohtute sõltumatuse ohustamine;

b) suutmatus hoida ära või korrigeerida avaliku sektori asutuste, sealhulgas õiguskaitseasutuste meelevaldseid või õigusvastaseid otsuseid või määrata selliste otsuste eest karistusi, keeldumine rahaliste vahendite ja inimressursside võimaldamisest, kahjustades sellega asutuste nõuetekohast toimimist, või suutmatus tagada huvide konflikti puudumine;

c) õiguskaitsevahendite kättesaadavuse ja tõhususe piiramine, sealhulgas piiravate menetlusnõuete ja kohtuotsuste täitmata jätmise kaudu või õigusrikkumiste tõhusa uurimise, nende eest süüdistuse esitamise või nende eest karistuste määramise piiramine.

Artikkel 4

Meetmete vastuvõtmise tingimused

1. Kui artikli 6 kohaselt tehakse kindlaks, et liikmesriigis esineb õigusriigi põhimõtete rikkumisi, mis piisavalt otseselt mõjutavad või tekitavad tõsise riski, et mõjutavad liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitset, võetakse asjakohaseid meetmeid.

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

2. Käesoleva määruse kohaldamisel seisneb õigusriigi põhimõtete rikkumine ühes või enamas järgmisest:

a) selliste avaliku sektori asutuste nõuetekohane toimimine, kes täidavad liidu eelarvet, sealhulgas liidu eelarvega tagatud laenude ja muude vahendite puhul, eelkõige avalike hangete või toetuste andmise menetluste kontekstis;

b) finantskontrolli, seiret ning auditit tegevate asutuste nõuetekohane toimimine ning tulemuslike ja läbipaistvate finantsjuhtimis- ja aruandlussüsteemide nõuetekohane toimimine;

c) uurimisasutuste ja prokuratuuri nõuetekohane toimimine seoses selliste kelmuste ja pettuste, sealhulgas maksupettuste, korruptsioonijuhtude või muude liidu õiguse rikkumiste uurimise ja nende eest süüdistuse esitamisega, mis on seotud liidu eelarve täitmise või liidu finantshuvide kaitsmisega;

d) tõhus kohtulik kontroll, mida teevad sõltumatud kohtud punktides a, b ja c osutatud asutuste tegevuse või tegevusetuse üle;

e) selliste kelmuste ja pettuste, sealhulgas maksupettuste, korruptsioonijuhtude või muude liidu õiguse rikkumiste ärahoidmine ja nende eest karistuste määramine, mis on seotud liidu eelarve täitmise või liidu finantshuvide kaitsmisega, ning vahendite saajatele tõhusate ja hoiatavate karistuste määramine liikmesriikide kohtute või haldusasutuste poolt;

f) alusetult makstud rahaliste vahendite sissenõudmine;

g) tõhus ja õigeaegne koostöö OLAFi ja, kui asjaomane liikmesriik selles osaleb, siis Euroopa Prokuratuuriga nende uurimiste või süüdistuste esitamise raames vastavalt kohaldatavatele liidu õigusaktidele kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega;

h) muu olukord või ametiasutuste tegevus seoses liidu eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise või liidu finantshuvide kaitsmisega.

Artikkel 5

Liidu eelarve kaitsmise meetmed

1. Eeldusel et käesoleva määruse artiklis 4 sätestatud tingimused on täidetud, võib kooskõlas käesoleva määruse artiklis 6 sätestatud menetlusega vastu võtta ühe või mitu järgnevat asjakohast meedet:

a) kui komisjon täidab liidu eelarvet otseselt või kaudselt vastavalt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktidele a ja c ning kui vahendite saaja on valitsussektori üksus:

   i) maksete või juriidilise kohustuse täitmise peatamine või juriidilise kohustuse täitmise lõpetamine vastavalt finantsmääruse artikli 131 lõikele 3;

   ii) keeld võtta uusi juriidilisi kohustusi;

   iii) osamaksete tegemise osaline või täielik peatamine või liidu eelarvega tagatud laenude ennetähtaegne tagasimaksmine;

   iv) liidu eelarvega tagatud vahendi alusel antud majandusliku eelise peatamine või vähendamine;

   v) keeld sõlmida uusi lepinguid liidu eelarvega tagatud laenude või muude instrumentide kohta;

b) kui komisjon täidab liidu eelarvet koostöös liikmesriikidega vastavalt finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktile b:

   i) ühe või mitme programmi heakskiitmise peatamine või peatamise muutmine;

   ii) kulukohustuste peatamine;

   iii) kulukohustuste vähendamine, muu hulgas finantskorrektsioonide tegemise või muudesse rahastamisprogrammidesse ümberpaigutamise kaudu;

   iv) eelmaksete vähendamine;

   v) maksetähtaegade arvestamise katkestamine;

   vi) maksete peatamine.

2. Kui meetmete vastuvõtmise otsuses ei ole sätestatud teisiti, ei mõjuta asjakohaste meetmete kehtestamine lõike 1 punktis a osutatud valitsussektori üksuste või lõike 1 punktis b osutatud liikmesriikide kohustusi rakendada meetmega hõlmatud programmi või fondi, iseäranis kohustusi, mis neil on lõplike vahendite saajate või toetusesaajate ees, sealhulgas kohustust teha makseid käesoleva määruse ning kohaldatavate valdkonnapõhiste õigusnormide ja finantsreeglite alusel. Liidu vahendite rakendamisel eelarve jagatud täitmise raames annavad käesoleva määruse kohaselt vastu võetud meetmetega hõlmatud liikmesriigid komisjonile aru selliste kohustuste täitmise kohta iga kolme kuu tagant alates selliste meetmete vastuvõtmisest.

Komisjon kontrollib, kas kohaldatavat õigust on järgitud, ning võtab vajaduse korral kõik asjakohased meetmed liidu eelarve kaitsmiseks kooskõlas valdkonnapõhiste õigusnormide ja finantsreeglitega.

3. Võetud meetmed peavad olema proportsionaalsed. Meetmete kindlaksmääramisel võetakse arvesse õigusriigi põhimõtete rikkumiste tegelikku või potentsiaalset mõju liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele või liidu finantshuvidele. Samuti võetakse nõuetekohaselt arvesse õigusriigi põhimõtete rikkumiste laadi, kestust, raskusastet ja ulatust. Meetmed peavad olema võimalikult suures ulatuses suunatud rikkumistest mõjutatud liidu tegevusele.

4. Komisjon annab lõplike vahendite saajate või toetusesaajate huvides teavet ja suuniseid lõikes 2 osutatud liikmesriikide kohustuste kohta veebisaidi või internetiportaali kaudu. Ühtlasi annab komisjon samal veebisaidil või samas internetiportaalis lõplikele vahendite saajatele või toetusesaajatele piisavad võimalused komisjoni teavitamiseks nimetatud kohustuste rikkumistest, mis lõplike vahendite saajate või toetusesaajate arvates neid otseselt mõjutavad. Käesolevat lõiget kohaldatakse viisil, mis tagab liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1937 ([17]) sätestatud põhimõtetega. Käesoleva lõike kohaselt lõplike vahendite saajate või toetusesaajate esitatud teabele lisatakse tõendid selle kohta, et asjaomane lõplik vahendite saaja või toetusesaaja on esitanud asjaomase liikmesriigi asutusele ametliku kaebuse.

5. Tuginedes lõplike vahendite saajate või toetusesaajate poolt käesoleva artikli lõike 4 kohaselt esitatud teabele, teeb komisjon kõik endast oleneva tagamaks, et kõik summad, mis valitsusemissektori üksused või liikmesriigid peavad käesoleva artikli lõike 2 kohaselt maksma, makstakse lõplikele vahendite saajatele või toetusesaajatele ka tegelikult välja, eelkõige kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu … määruse (EL) …/…, millega kehtestatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ühissätted ning nende fondide ja Varjupaiga- ja Rändefondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisade rahastamisvahendi finantsreeglid, artikliga 63, artikli 68 lõike 1 punktiga b ja artikliga 98.

Artikkel 6

Menetlus

1. Kui komisjon leiab, et tal on mõistlik alus pidada artikli 4 tingimused täidetuks, saadab ta asjaomasele liikmesriigile kirjaliku teate, milles on esitatud tema järelduse aluseks olevad faktilised asjaolud ja konkreetsed põhjused, välja arvatud juhul, kui ta leiab, et muud liidu õigusaktides sätestatud menetlused võimaldaksid liidu eelarvet tulemuslikumalt kaitsta. Komisjon annab Euroopa Parlamendile ja nõukogule sellisest teatest ning selle sisust viivitamata teada.

2. Pidades silmas lõike 1 kohaselt saadud teavet, võib Euroopa Parlament kutsuda komisjoni pidama struktureeritud dialoogi tema järelduse üle.

3. Selle hindamisel, kas artikli 4 tingimused on täidetud, võtab komisjon arvesse kättesaadavatest allikatest saadud asjakohast teavet, sealhulgas liidu institutsioonide, muude asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonide ja tunnustatud institutsioonide otsuseid, järeldusi ja soovitusi.

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

4. Komisjon võib küsida nii enne kui ka pärast lõikes 1 osutatud kirjaliku teate saatmist igasugust täiendavat teavet, mis on talle vajalik lõikes 3 osutatud hindamise jaoks.

5. Asjaomane liikmesriik edastab nõutava teabe lõikes 1 osutatud teates esitatud järelduse kohta ja võib esitada selle kohta märkusi komisjoni määratava tähtaja jooksul, mis on vähemalt üks kuu ja mitte pikem kui kolm kuud alates järelduse teatavakstegemisest. Oma märkustes võib liikmesriik teha ettepaneku võtta komisjoni teates esitatud järeldusele reageerimiseks parandusmeetmeid.

6. Otsustades selle üle, kas esitada ettepanek asjakohaste meetmete võtmise rakendusotsuse kohta, võtab komisjon arvesse asjaomase liikmesriigi esitatud teavet ja tehtud märkusi ning ette pandud parandusmeetmete piisavust. Komisjon viib oma hindamise läbi soovitusliku ühekuulise tähtaja jooksul pärast asjaomaselt liikmesriigilt teabe või märkuste saamist või kui teavet või märkusi ei saadud, siis pärast lõike 5 kohase tähtaja möödumist ning igal juhul mõistliku aja jooksul.

7. Kui komisjon kavatseb teha vastavalt lõikele 9 ettepaneku, annab ta enne liikmesriigile võimaluse esitada ühe kuu jooksul oma märkused, eelkõige kavandatavate meetmete proportsionaalsuse kohta.

8. Komisjon võtab kehtestatavate meetmete proportsionaalsuse hindamisel nõuetekohaselt arvesse lõikes 3 osutatud teavet ja suuniseid.

9. Kui komisjon leiab, et artikli 4 tingimused on täidetud ja et liikmesriigi poolt lõike 5 kohaselt ette pandud parandusmeetmed, ei anna piisavat vastust komisjoni teates esitatud järeldustele, esitab ta ühe kuu jooksul alates liikmesriigi märkuste saamisest või juhul, kui märkusi ei tehtud, põhjendamatu viivituseta ja igal juhul ühe kuu jooksul pärast lõikes 7 kehtestatud tähtaja saabumist, nõukogule ettepaneku asjakohaseid meetmeid käsitleva rakendusotsuse kohta. Ettepanekus esitatakse konkreetsed põhjused ja tõendid, mis on komisjoni järelduse aluseks.

10. Nõukogu võtab käesoleva artikli lõikes 9 osutatud rakendusotsuse vastu ühe kuu jooksul alates komisjoni ettepaneku saamisest. Erandlike asjaolude korral võib rakendusotsuse vastuvõtmise perioodi maksimaalselt kahe kuu võrra pikendada. Selleks et tagada õigeaegse otsuse tegemine, kasutab komisjon, kui ta peab seda asjakohaseks, oma õigusi, mis tal on ELi toimimise lepingu artikli 237 alusel.

11. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepanekut muuta ja muudetud teksti rakendusotsusega vastu võtta.

Artikkel 7

Meetmete lõpetamine

1. Asjaomane liikmesriik võib võtta igal ajal vastu uued parandusmeetmed ja esitada komisjonile kirjaliku teate, sealhulgas tõendid näitamaks, et artikli 4 tingimused ei ole enam täidetud.

2. Komisjon hindab asjaomase liikmesriigi taotlusel või omal algatusel ja hiljemalt ühe aasta jooksul pärast nõukogu poolt meetmete vastuvõtmist uuesti olukorda asjaomases liikmesriigis, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi esitatud tõendeid ning asjaomase liikmesriigi võetud uute parandusmeetmete piisavust.

Kui komisjon leiab, et artikli 4 tingimused ei ole enam täidetud, esitab ta nõukogule ettepaneku rakendusotsuse kohta, millega vastuvõetud meetmed lõpetatakse.

Kui komisjon leiab, et meetmete vastuvõtmiseni viinud olukorda on osaliselt parandatud, esitab ta nõukogule ettepaneku rakendusotsuse kohta, millega vastuvõetud meetmeid kohandatakse.

Kui komisjon leiab, et meetmete vastuvõtmiseni viinud olukorda ei ole parandatud, saadab ta asjaomasele liikmesriigile põhjendatud otsuse ja teavitab sellest nõukogu.

Kui asjaomane liikmesriik esitab lõike 1 kohaselt kirjaliku teate, esitab komisjon oma ettepaneku või võtab oma otsuse vastu ühe kuu jooksul pärast teate saamist. Seda ajavahemikku võib nõuetekohaselt põhjendatud asjaolude korral pikendada ning sellisel juhul teavitab komisjon viivitamata asjaomast liikmesriiki pikendamise põhjustest.

Asjakohasel juhul kohaldatakse analoogia alusel artikli 6 lõigetes 3, 4, 5, 6, 9, 10 ja 11 sätestatud menetlust.

3. Kui artikli 5 lõike 1 punkti b alapunktis i osutatud meede, mis käsitleb ühe või mitme programmi heakskiitmise peatamist või peatamise muutmist, või kui artikli 5 lõike 1 punkti b alapunktis ii osutatud kulukohustuste peatamise meede on lõpetatud, kantakse liidu eelarvesse peatatud kulukohustustele vastavad summad kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 ([18]) artikliga 5. Aastal n peatatud kulukohustusi ei või kanda eelarvesse kaugemale kui aastasse n +2.

Artikkel 8

Euroopa Parlamendi teavitamine

Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti viivitamata kõigist artiklite 5, 6 ja 7 alusel ette pandud, vastu võetud või lõpetatud meetmetest.

Artikkel 9

Aruandlus

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 12. jaanuariks 2024 aruande käesoleva määruse kohaldamise, eelkõige võetud meetmete tulemuslikkuse kohta.

Artikkel 10

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. detsember 2020

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
D. M. SASSOLI	M. ROTH

([18]) Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 11).

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL, Euratom) 2020/2093,

17. detsember 2020,

millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 312,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 106a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut ([1]),

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

pärast konsulteerimist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Võttes arvesse vajadust piisava prognoositavuse järele keskpika tähtajaga investeeringute ettevalmistamisel ja rakendamisel, peaks mitmeaastase finantsraamistiku kestus olema alates 1. jaanuarist 2021 seitse aastat.

(2) COVID-19 kriisi majandusliku mõju tõttu peab liit ette nägema pikaajalise finantsraamistiku, mis sillutab teed õiglasele ja kaasavale üleminekule rohelisele ja digitaalsele tulevikule, toetab liidu pikemaajalist strateegilist autonoomiat ja aitab tal tulevikus vapustustele paremini vastu seista.

(3) Käesoleva määrusega kehtestatud iga-aastased kulukohustuste assigneeringute ülemmäärad iga kululiigi kohta ning iga-aastased maksete assigneeringute ülemmäärad peavad järgima kulukohustuste ülemmäärasid ja omavahendite ülemmäärasid, mis on sätestatud vastavalt kehtivale Euroopa Liidu omavahendite süsteemi käsitlevale nõukogu otsusele, mis on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 311 kohaselt (edaspidi „omavahendite otsus“).

(4) Juhul kui on vaja kasutada liidu üldeelarve kohaseid tagatisi liikmesriikidele antava finantsabi puhul, mis on heaks kiidetud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ([2]) (edaspidi „finantsmäärus“) artikli 220 lõikele 1, võib kasutatav summa ületada finantsraamistikus ette nähtud kulukohustuste ja maksete assigneeringute ülemmäärasid, kuid mitte omavahendite ülemmäära.

(5) Mitmeaastases finantsraamistikus ei tuleks arvesse võtta eelarvepunkte, mida rahastatakse sihtotstarbelistest tuludest finantsmääruse tähenduses.

([1]) 16. detsembri 2020. aasta nõusolek (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

(6) Mitmeaastane finantsraamistik tuleks kindlaks määrata 2018. aasta hindades. Samuti tuleks sätestada reeglid mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastaseks tehniliseks kohandamiseks, et arvutada ümber ülemmäärad ja olemasolevad varud.

(7) Tuleks sätestada reeglid muudeks olukordadeks, mille puhul võib olla vaja mitmeaastast finantsraamistikku kohandada. Need kohandused võivad olla seotud uute reeglite või jagatud eelarve täitmisega hõlmatud programmide hilinenud vastuvõtmisega, meetmetega, mis on seotud usaldusväärse majandusjuhtimisega, või meetmetega, mis on võetud liidu eelarve kaitsmiseks ette nähtud üldise tingimuslikkuse korra kohta käiva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse alusel. Samuti tuleks sätestada reeglid programmispetsiifilise kohandamise mehhanismi kohta.

(8) Tagada tuleks konkreetne ja võimalikult suur paindlikkus, et võimaldada liidul täita ELi toimimise lepingu artiklist 323 tulenevaid kohustusi.

(9) Selleks et liit saaks reageerida konkreetsetele ettenägematutele asjaoludele või tagajärgedele ning võimaldada seega eelarvemenetluse sujuvat toimimist, on vajalikud järgmised temaatilised erivahendid: Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, solidaarsus-ja hädaabireserv ning Brexitiga kohanemise reserv. Solidaarsus- ja hädaabireserv ei ole ette nähtud selleks, et tegeleda põllumajanduslikku tootmist või turustamist mõjutavate, turuga seotud kriiside tagajärgedega.

(10) Veelgi suurema paindlikkuse võimaldamiseks on vajalikud järgmised erivahendid: ühtne varuinstrument ja paindlikkusinstrument. Ühtne varuinstrument peaks võimaldama vastavalt kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute ülemmääradest allapoole jäävate olemasolevate varude ümber paigutamist eelarveaastate vahel ja kulukohustuste assigneeringute puhul mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide vahel, ilma mitmeaastase finantsraamistiku kogu perioodi jaoks ettenähtud mitmeaastase finantsraamistiku kulukohustuste ja maksete assigneeringute kogusummasid ületamata. Paindlikkusinstrument peaks võimaldama rahastada vastava eelarveaasta konkreetseid ettenägematuid kulusid.

(11) Vastu tuleks võtta erisätted, et juhul, kui on vaja kasutada erivahendeid, oleks võimalus kanda kulukohustuste assigneeringud ja vastavate maksete assigneeringud eelarvesse suurematena, kui mitmeaastase finantsraamistikuga kehtestatud ülemmäärades ette nähtud.

(12) On vaja näha ette mitmeaastase finantsraamistiku muutmine juhul, kui aluslepingute läbivaatamine mõjutab eelarvet, kui Küpros taasühendatakse või kui liit laieneb, samuti eelarve täitmist silmas pidades.

(13) Samuti võib olla vaja muuta käesolevat määrust seoses ettenägematute asjaoludega, millega ei ole võimalik tegeleda mitmeaastases finantsraamistikus sätestatud piirmäärade piires. Seepärast on sellisteks juhtudeks vaja ette näha mitmeaastase finantsraamistiku muutmine.

(14) Erisätted on vajalikud ka selliste suuremahuliste projektidega tegelemiseks, mis kestavad mitmeaastasest finantsraamistikust oluliselt kauem. Vaja on kindlaks määrata maksimumsummad, mida makstakse nendele projektidele liidu üldeelarvest, tagades seeläbi, et neile eraldatavad summad ei mõjuta muid kõnealusest eelarvest rahastatavaid projekte.

(15) Eelarvemenetluse käigus tehtava institutsioonidevahelise koostöö reguleerimiseks on vaja sätestada üldised reeglid, võttes samas arvesse aluslepingutes sätestatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni (edaspidi "institutsioonid") eelarvepädevust ning

(16) Komisjon peaks esitama uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku enne 1. juulit 2025, et institutsioonid saaksid võtta selle vastu piisavalt aegsasti enne järgmise mitmeaastase finantsraamistiku algust. Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikele 4 kehtivad käesoleva määrusega ette nähtud mitmeaastase finantsraamistiku viimase aasta ülemmäärad edasi juhul, kui käesoleva määrusega kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku kehtivuse lõpuks ei ole uut mitmeaastast finantsraamistikku vastu võetud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Mitmeaastane finantsraamistik

Käesoleva määrusega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (edaspidi „finantsraamistik“).

Artikkel 2

Vastavus finantsraamistiku ülemmääradele

1. Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon (edaspidi "institutsioonid") järgivad iga eelarvemenetluse puhul ja asjaomase aasta eelarve täitmisel iga-aastaste kulude ülemmäärasid, mis on sätestatud I lisas (edaspidi „finantsraamistiku ülemmäärad“).

I lisas esitatud rubriigi 3 vaheülemmäär ei mõjuta ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) kahe samba vahelist paindlikkust. ÜPP esimese samba suhtes pärast Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ja otsetoetuste vahelisi ümberpaigutamisi kohaldatav kohandatud ülemmäär sätestatakse asjakohases õigusaktis ning finantsraamistikku kohandatakse vastavalt sellele käesoleva määruse artikli 4 kohase tehnilise kohandamise raames.

2. Kui on vaja kasutada artiklites 8, 9, 10 ja 12 ette nähtud erivahendite vahendeid, võib kulukohustuste assigneeringud ja vastavate maksete assigneeringud eelarvesse kanda finantsraamistiku asjaomastest ülemmääradest suurematena.

Kui on vaja kasutada artiklis 11 sätestatud ühtse varuinstrumendi vahendeid, kantakse kulukohustuste assigneeringud ja vastavate maksete assigneeringud eelarvesse finantsraamistiku konkreetse aasta asjaomastest ülemmääradest suurematena.

3. Juhul kui on vaja kasutada tagatisi liikmesriikidele antava finantsabi puhul, mis on heaks kiidetud vastavalt finantsmääruse artikli 220 lõikele 1, võib kasutatav summa ületada finantsraamistikus kindlaksmääratud ülemmäärasid.

Artikkel 3

Omavahendite ülemmäära järgimine

1. Ühegi finantsraamistikuga hõlmatud aasta puhul ei tohi vajalikeks makseteks ettenähtud assigneeringute üldsumma pärast iga-aastast kohandamist ning muid kohandusi või muudatusi ning artikli 2 lõigete 2 ja 3 kohaldamist arvesse võttes olla selline, et tagajärjeks on omavahendite sissenõudemäär, mis ületab omavahendite ülemmäära, mis on sätestatud vastavalt kehtivale Euroopa Liidu omavahendite süsteemi käsitlevale nõukogu otsusele, mis on vastu võetud EL toimimise lepingu artikli 311 kolmanda lõigu kohaselt (edaspidi „omavahendite otsus“).

2. Vajaduse korral finantsraamistikus ülemmäärasid vähendatakse, et tagada omavahendite otsuses sätestatud omavahendite ülemmäära järgimine.

2. PEATÜKK

FINANTSRAAMISTIKU KOHANDUSED

Artikkel 4

Tehnilised kohandused

1. Komisjon teeb igal aastal enne aasta n+1 eelarvemenetlust finantsraamistikku järgmised tehnilised kohandused:

a) hindab ülemmäärad ja kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute üldsummad ümber aasta n+1 hindades;

b) arvutab omavahendite otsuses sätestatud omavahendite ülemmäära piiresse jääva kättesaadava varu;

c) arvutab artikli 11 lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud ühtse varuinstrumendi alusel kättesaadava kulukohustuste assigneeringute summa ja artikli 11 lõike 2 esimese lõigu punktis a osutatud maksimaalse kogusumma;

d) arvutab artikli 11 lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud ühtse varuinstrumendi kohase maksekohustuste assigneeringute ülemmäära kohandamise ja artikli 11 lõike 2 esimese lõigu punktis b osutatud maksimaalse kogusumma;

(e) arvutab artikli 5 lõikes 1 osutatud konkreetsete programmide jaoks täiendavad eraldised ning artikli 5 lõikes 2 osutatud iga-aastase kohanduse tulemuse.

2. Lõikes 1 osutatud tehnilised kohandused tehakse 2 % suurusele aastadeflaatorile tuginedes.

3. Komisjon edastab lõikes 1 osutatud tehniliste kohanduste tulemused ja nende aluseks olevad majandusprognoosid Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

4. Ilma et see piiraks artiklite 6 ja 7 kohaldamist, ei tehta asjaomase aasta suhtes kas kõnealuse aasta jooksul või järgnevatel aastatel tagantjärele täiendavaid tehnilisi kohandusi.

Artikkel 5

Programmispetsiifiline kohandus

1. Liidu institutsioonide poolt nõukogu määruste (EÜ) nr 1/2003 ([3]) ja (EÜ) nr 139/2004 ([4]) alusel määratud trahvidest saadava tuluga võrdne summa, mis on kantud aasta n-1 eelarvesse vastavalt finantsmääruse artiklile 107, pärast Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ([5]) artikli 141 lõikes 1 osutatud aasta n-1 summa mahaarvamist, on kättesaadav täiendava eraldisena järgmise puhul:

a) aasta n+1 kulukohustuste assigneeringud II lisas loetletud programmidele kooskõlas protsendimääradega, mis on nende programmide jaoks sätestatud II lisa tabeli veerus „Jaotamispõhimõte“, alates 2022. aastast kuni 2027. aastani, ning

b) aasta n+1 maksete assigneeringud alates 2022. aastast kuni 2027. aastani.

Ajavahemikul 2022–2027 on kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute täiendavate eraldiste kogusumma vastavalt 11 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades). Ajavahemikul 2022–2026 eraldatakse igal aastal kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute täiendavate eraldistena vastavalt vähemalt 1 500 miljonit eurot (2018. aasta hindades) ning see ei ületa 2 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

([3]) Nõukogu 16. detsembril 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1).

([4]) Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

([5]) ELT L 29, 31.1.2020, lk 7.

Programmidele ajavahemikuks 2022–2027 ette nähtud kulukohustuste assigneeringute täiendavate eraldiste kogusumma on esitatud II lisa tabeli veerus „Artikli 5 kohaste kulukohustuste assigneeringute täiendavate eraldiste kogusumma“.

2. Aasta n+1 asjaomaste rubriikide kulukohustuste assigneeringute ülemmäärasid alates 2022. aastast kuni 2027. aastani kohandatakse ülespoole summadega, mis vastavad lõikes 1 sätestatud täiendavatele eraldistele, kooskõlas protsendimääradega, mis on nende rubriikide jaoks sätestatud II lisas esitatud tabeli veerus „Jaotamispõhimõte“. Aasta n+1 maksete assigneeringute ülemmäärasid alates 2022. aastast kuni 2027. aastani kohandatakse automaatselt ülespoole summadega, mis vastavad lõikes 1 sätestatud täiendavatele eraldistele.

Artikkel 6

Kohandused tulenevalt meetmetest, mis on seotud usaldusväärse majandusjuhtimisega või liidu eelarve kaitsmiseks ette nähtud üldise tingimuslikkuse korraga

1. Juhul kui vastavalt asjakohastele alusaktidele tühistatakse otsus peatada liidu vahenditega seotud eelarveliste kulukohustuste täitmine selliste meetmete kontekstis, mis on seotud usaldusväärse majandusjuhtimisega, või meetmetega, mis on võetud liidu eelarve kaitsmiseks ette nähtud üldise tingimuslikkuse korra kohta käiva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse alusel, kantakse peatatud kulukohustustele vastavad summad üle järgmistesse aastatesse ja finantsraamistiku ülemmäärasid kohandatakse vastavalt.

2. Komisjon edastab lõike 1 alusel tehtud kohanduste tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

3. Aastal n peatatud kulukohustusi ei või liidu üldeelarvesse kanda kaugemale kui aastasse n+2.

Artikkel 7

Kohandus tulenevalt uutest reeglitest või jagatud eelarve täitmise kohastest programmidest

1. Kui pärast 1. jaanuari 2021 võetakse vastu uued reeglid või jagatud eelarve täitmise kohased programmid struktuurifondide, Ühtekuuluvusfondi, õiglase ülemineku fondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi, Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi, Varjupaiga- ja Rändefondi, Sisejulgeolekufondi ning integreeritud piirihalduse fondi piirihalduse ja viisade rahastamisvahendi jaoks, kantakse 2021. aastal kasutamata jäänud eraldistele vastavad summad võrdsete osadena aastapõhiselt üle aastatesse 2022–2025 ning finantsraamistiku asjaomaseid ülemmäärasid kohandatakse vastavalt.

2. Komisjon edastab lõike 1 alusel tehtud kohanduste tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

3. PEATÜKK

ERIVAHENDID

1. JAGU

Temaatilised erivahendid

Artikkel 8

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond

1. Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, mille eesmärgid ja reguleerimisala on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kohta, ei ületa iga-aastast maksimaalset summat, milleks on 186 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

2. Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi assigneeringud kantakse liidu üldeelarvesse määratlemata otstarbega assigneeringutena.

Artikkel 9

Solidaarsus- ja hädaabireserv

1. Solidaarsus- ja hädaabireservi võib kasutada järgneva rahastamiseks:

a) abi andmine, et reageerida suurtest loodusõnnetustest tulenevatele hädaolukordadele, mis on hõlmatud Euroopa Liidu Solidaarsusfondiga, mille eesmärgid ja reguleerimisala on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2012/2002 ([6]), ning

b) kiire reageerimine konkreetsetele hädaabivajadustele liidus või kolmandates riikides selliste sündmuste järel, mida eelarve koostamisel ei olnud võimalik ette näha, eelkõige hädaolukordadele reageerimiseks ja tugioperatsioonideks pärast punktiga a hõlmamata loodusõnnetusi, inimtegevusest tingitud õnnetusi, humanitaarkriise ulatuslike ohtude korral rahva-, looma- või taimetervisele ning liidu välispiiridel rändevoogudest tekkiva erakorralise surve korral, kui olukord seda nõuab.

2. Solidaarsus- ja hädaabireserv ei ületa iga-aastast maksimaalset summat, milleks on 1 200 miljonit eurot (2018. aasta hindades). Aastal n kasutamata jäänud osa iga-aastasest summast võib kasutada kuni aastani n+1. Kõigepealt võetakse kasutusele eelmisest aastast tulenev osa iga-aastasest summast. See osa iga-aastasest summast, mida ei kasutata ära aastal n +1, tühistatakse.

3. Solidaarsus-ja hädaabireservi assigneeringud kantakse liidu üldeelarvesse määratlemata otstarbega assigneeringuna.

4. Iga aasta 1. oktoobril peab aasta lõpuni tekkivate vajaduste katmiseks jääma kasutada vähemalt veerand lõikes 2 osutatud iga-aastasest summast.

Ilma et see piiraks esimese lõigu kohaldamist, võib kuni iga aasta 1. septembrini võtta kogusummast kasutusele maksimaalselt järgmise protsendimäära:

— 50 % lõike 1 punkti a kohaselt antavast abist. Lõike 5 kohaldamisel vähendatakse selle arvutuse tulemusel saadavat summat eelmisel aastal kasutusele võetud summa võrra;

— 35 % lõike 1 punkti b kohaselt kolmandatele riikidele antavast abist;

— 15 % lõike 1 punkti b kohaselt liidus antavast abist.

Ilma et see piiraks esimese lõigu kohaldamist, võib alates iga aasta 1. septembrist kasutada kättesaadava summa ülejäänud osa teises lõigus osutatud abi andmiseks, et katta kuni kõnealuse aasta lõpuni tekkivaid vajadusi.

5. Erandjuhtudel ning juhul, kui solidaarsus- ja hädaabireservi allesjäänud rahalistest vahenditest ei piisa nende summade katmiseks, mida peetakse vajalikuks lõike 1 punkti a kohaselt abi andmiseks kõnealuses punktis osutatud katastroofi toimimise aastal, võib komisjon teha ettepaneku vahe rahastamiseks solidaarsus- ja hädaabireservis järgmiseks aastaks kättesaadavatest iga-aastastest summadest maksimaalselt kuni 400 miljoni euro (2018. aasta hindades) ulatuses.

Artikkel 10

Brexitiga kohanemise reserv

1. Brexitiga kohanemise reservist antakse abi selleks, et leevendada ettenägematuid ja negatiivseid tagajärgi liikmesriikides ja sektorites, mis on kõige rängemalt mõjutatud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest lahkumisest, vastavalt asjakohases vahendis ettenähtule ja seal sätestatud tingimustele.

([6]) Nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta (EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3).

2. Brexitiga kohanemise reserv ei ületa iga-aastast summat, milleks on 5 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

3. Brexitiga kohanemise reservi assigneeringud kantakse liidu üldeelarvesse määratlemata otstarbega assigneeringutena.

2. JAGU

Mittetemaatilised erivahendid

Artikkel 11

Ühtne varuinstrument

1. Ühtne varuinstrument koosneb järgmisest:

a) alates 2022. aastast finantsraamistiku aasta n-1 kulukohustuste ülemmäärade raames allesjäänud varudele vastavad summad, mis tehakse kättesaadavaks lisaks finantsraamistikus aastateks 2022–2027 kindlaks määratud kulukohustuste assigneeringute ülemmääradele;

b) alates 2022. aastast summad, mis on võrdsed sooritatud maksete ja finantsraamistiku aasta n–1 maksete ülemmäära vahega, et korrigeerida aastate 2022–2027 maksete ülemmäära ülespoole, ning

c) lisasummad, mis võidakse teha kättesaadavaks lisaks finantsraamistikus konkreetseks aastaks kindlaks määratud kulukohustuste või maksete assigneeringute või asjakohasel juhul nende mõlema ülemmääradele, tingimusel et kulukohustuste assigneeringute puhul tasaarvestatakse need täielikult finantsraamistiku jooksva eelarveaasta või tulevaste eelarveaastate ühe või mitme rubriigi varuga ning maksete assigneeringute puhul tasaarvestatakse need täielikult tulevaste eelarveaastate jaoks kindlaks määratud maksete ülemmäära kohase varuga.

Esimese lõigu punkti c alusel võib summad võtta kasutusele üksnes siis, kui nimetatud lõigu punktide a ja b alusel kättesaadavatest summadest ei piisa ja igal juhul viimase abinõuna, et reageerida ettenägematutele asjaoludele.

Esimese lõigu punkti c kasutamisel ei tohi ületada finantsraamistikus jooksvaks eelarveaastaks või tulevasteks eelarveaastateks ette nähtud kulukohustuste ja maksete assigneeringute ülemmäärade kogusummat. Selle punkti kohaselt tasaarvestatud summasid ei võeta seega enam kasutusele finantsraamistiku kontekstis.

2. Lõike 1 esimese lõigu punktide a ja c alusel ühtse varuinstrumendi kasutamisel ei tohi ületada ühelgi konkreetsel aastal kokku:

a) 0,04 % liidu kogurahvatulust kulukohustuste assigneeringute puhul, arvutatuna artiklis 4 osutatud finantsraamistiku iga-aastase tehnilise kohandamise käigus;

b) 0,03 % liidu kogurahvatulust maksete assigneeringute puhul, arvutatuna artiklis 4 osutatud finantsraamistiku iga-aastase tehnilise kohandamise käigus.

Ühtse varuinstrumendi kasutamisel igal konkreetsel aastal peetakse kinni omavahendite otsuses sätestatud omavahendite ülemmääradest.

3. Lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud iga-aastased kohandused võrreldуna aastate 2025–2027 algsete maksete ülemmääradega ei tohi ületada järgmisi maksimumsummasid (2018. aasta hindades):

— 2025 – 8 000 miljonit eurot;

— 2026 – 13 000 miljonit eurot;

— 2027 – 15 000 miljonit eurot.

Artikli 5 lõike 2 teises lõigus osutatud summad ületavad käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud maksimumsummasid.

Iga ülespoole korrigeerimine tasaarvestatakse täielikult aasta n–1 maksete ülemmäära vastava vähendamisega.

4. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punktides a ja c osutatud summad kasutusele võtta EL toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames, et võimaldada kulude rahastamist, mida ei saa rahastada finantsraamistikus konkreetseks aastaks kättesaadavate asjakohaste ülemmäärade piires.

Käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punktis b osutatud ülespoole korrigeerimise viib läbi komisjon alates 2022. aastast osana artiklis 4 osutatud tehnilisest kohandamisest.

Artikkel 12

Paindlikkusinstrument

1. Paindlikkusinstrumenti võib kasutada selleks, et rahastada konkreetsel eelarveaastal kulukohustuste assigneeringutena ja vastavate maksete assigneeringutena konkreetseid ettenägematuid kulusid, mida ei saa rahastada muul moel ühe või mitme muu rubriigi ülemmäärade piires. Paindlikkusinstrumendi aastane ülemmäär on 915 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

2. Paindlikkusinstrumendi iga-aastase summa ärakasutamata osa võib kasutada kuni aastani n+2. Kõigepealt võetakse kasutusele eelmistest aastatest tulenev osa iga-aastasest summast, alustades kõige varasemast. See osa iga-aastasest summast, mida ei kasutata ära aastal n+2, tühistatakse.

4. PEATÜKK

FINANTSRAAMISTIKU MUUTMINE

Artikkel 13

Finantsraamistiku muutmine

1. Ilma et see piiraks artikli 3 lõike 2 ja artiklite 14–17 kohaldamist, võib ettenägematute asjaolude korral finantsraamistikku muuta, pidades kinni omavahendite otsuses sätestatud omavahendite ülemmäärast.

2. Üldjuhul tuleb kõik lõike 1 kohased ettepanekud finantsraamistiku muutmiseks esitada ja vastu võtta enne asjaomase aasta või esimese asjaomase aasta eelarvemenetluse algust.

3. Igas lõike 1 kohast finantsraamistiku muutmist käsitlevas ettepanekus uuritakse võimalust kulud muudetava rubriigiga hõlmatud programmide vahel ümber jaotada, pidades eeskätt silmas assigneeringute eeldatavat alakasutamist.

4. Finantsraamistiku muutmisel vastavalt lõikele 1 võetakse arvesse võimalust tasaarvestada ühe rubriigi ülemmäära suurendamine mõne muu rubriigi ülemmäära vähendamise abil.

5. Finantsraamistiku muutmisel vastavalt lõikele 1 säilib asjakohane suhe kulukohustuste ja maksete assigneeringute vahel.

Artikkel 14

Rakendamisega seotud muutmine

Euroopa Parlamendile ja nõukogule finantsraamistiku tehniliste kohanduste tulemuste teatamisel esitab komisjon asjakohasel juhul ettepanekud makseteks ettenähtud assigneeringute üldsumma muutmiseks, mida ta peab rakendamisest lähtuvalt vajalikuks, et tagada iga-aastaste maksete ülemmäärade nõuetekohane haldamine ja eelkõige nende korrapärane areng kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute suhtes.

Artikkel 15

Muutmine aluslepingute läbivaatamise korral

Kui aluslepingute läbivaatamine mõjutab eelarvet, muudetakse finantsraamistikku vastavalt.

Artikkel 16

Muutmine liidu laienemise korral

Kui liiduga ühineb uus riik või mitu uut riiki, muudetakse finantsraamistikku, et võtta arvesse ühinemisest tulenevaid kulusid.

Artikkel 17

Muutmine Küprose taasühendamise korral

Kui Küpros taasühendatakse, muudetakse finantsraamistikku, et võtta arvesse Küprose küsimuse terviklikku lahendust ja taasühendamisest tulenevaid täiendavaid rahalisi vajadusi.

5. PEATÜKK

SUUREMAHULISTE PROJEKTIDE RAHASTAMISE TOETAMINE

Artikkel 18

Suuremahuliste projektide rahastamise toetamine

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet kohaldamisalasse kuuluvate suuremahuliste projektide jaoks eraldatakse liidu üldeelarvest ajavahemikuks 2021–2027 maksimaalselt 13 202 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

2. Rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) projektile eraldatakse liidu üldeelarvest aastateks 2021–2027 maksimaalselt 5 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

6. PEATÜKK

EELARVEMENETLUSE KÄIGUS TEHTAV INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ

Artikkel 19

Eelarvemenetluse käigus tehtav institutsioonidevaheline koostöö

1. Institutsioonid võtavad iga-aastase eelarvemenetluse lihtsustamiseks meetmeid.

2. Institutsioonid teevad kogu menetluse vältel heas usus koostööd oma seisukohtade lähendamiseks. Institutsioonid teevad menetluse kõikides etappides asjakohaste institutsioonidevaheliste kontaktide abil koostööd, et jälgida töö edenemist ja analüüsida oma seisukohtade lähenemist.

3. Institutsioonid tagavad nii palju kui võimalik oma töö ajakava kooskõlastamise, et võimaldada menetluste läbiviimist ühtsel ja kooskõlastatud viisil, mille lõpptulemuseks on liidu üldeelarve lõplik vastuvõtmine.

4. Kolmepoolseid kohtumisi võib korraldada menetluse kõikidel etappidel ja erineval esindatuse tasemel, sõltuvalt kavandatava arutelu olemusest. Iga institutsioon nimetab kooskõlas oma kodukorraga kohtumisel osalejad, määrab kindlaks oma läbirääkimismandaadi ja teavitab õigel ajal teisi institutsioone kohtumiste korrast.

Artikkel 20

Eelarve ühtsus

Kooskõlas finantsmääruse artikliga 7 kantakse liidu üldeelarvesse kõik liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse kulud ja tulud, sealhulgas kulud, mis tulenevad nõukogu poolt pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ühehäälselt tehtud mis tahes asjaomastest otsustest vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 332.

7. PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 21

Üleminek järgmisele mitmeaastasele finantsraamistikule

Komisjon esitab enne 1. juulit 2025 uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku.

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 17. detsember 2020

Nõukogu nimel
eesistuja
S. SCHULZE

I LISA

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK (EL 27)

(miljonites eurodes – 2018. aasta hindades)

Kulukohustuste assigneeringud	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2021–2027 kokku
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	**19 712**	**19 666**	**19 133**	**18 633**	**18 518**	**18 646**	**18 473**	**132 781**
2. Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused	**49 741**	**51 101**	**52 194**	**53 954**	**55 182**	**56 787**	**58 809**	**377 768**
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	45 411	45 951	46 493	47 130	47 770	48 414	49 066	330 235
2b. Vastupanuvõime ja väärtused	4 330	5 150	5 701	6 824	7 412	8 373	9 743	47 533
3. Loodusvarad ja keskkond	**55 242**	**52 214**	**51 489**	**50 617**	**49 719**	**48 932**	**48 161**	**356 374**
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	38 564	38 115	37 604	36 983	36 373	35 772	35 183	258 594
4. Ränne ja piirihaldus	**2 324**	**2 811**	**3 164**	**3 282**	**3 672**	**3 682**	**3 736**	**22 671**
5. Julgeolek ja kaitse	**1 700**	**1 725**	**1 737**	**1 754**	**1 928**	**2 078**	**2 263**	**13 185**
6. Naabrus ja maailm	**15 309**	**15 522**	**14 789**	**14 056**	**13 323**	**12 592**	**12 828**	**98 419**
7. Euroopa avalik haldus	**10 021**	**10 215**	**10 342**	**10 454**	**10 554**	**10 673**	**10 843**	**73 102**
millest: institutsioonide halduskulud	7 742	7 878	7 945	7 997	8 025	8 077	8 188	55 852
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD KOKKU	**154 049**	**153 254**	**152 848**	**152 750**	**152 896**	**153 390**	**155 113**	**1 074 300**
MAKSETE ASSIGNEERINGUD KOKKU	**156 557**	**154 822**	**149 936**	**149 936**	**149 936**	**149 936**	**149 936**	**1 061 058**

II LISA

PROGRAMMISPETSIIFILINE KOHANDUS – PROGRAMMIDE LOETELU, JAOTAMISPÕHIMÕTTED JA KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE TÄIENDAVATE ERALDISTE KOGUSUMMA

(miljonites eurodes (2018. aasta hindades))

	Jaotamispõhimõte	Artikli 5 kohaste kulukohustuste assigneeringute täiendavate eraldiste kogusumma
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	**36,36 %**	**4 000**
Programm „Euroopa horisont“	27,27 %	3 000
InvestEU fond	9,09 %	1 000
2b. Vastupanuvõime ja väärtused	**54,55 %**	**6 000**
Programm „EL tervise heaks“	26,37 %	2 900
Programm „Erasmus+“	15,46 %	1 700
Programm „Loov Euroopa“	5,45 %	600
Õiguste ja väärtuste programm	7,27 %	800
4. Ränne ja piirihaldus	**9,09 %**	**1 000**
Integreeritud piirihalduse fond	9,09 %	1 000
KOKKU	**100,00 %**	**11 000**

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2020/2094,

14. detsember 2020,

millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 122,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liikmesriigid on Maailma Terviseorganisatsiooni poolt 11. märtsil 2020 pandeemiaks kuulutatud COVID-19 leviku tõkestamiseks võtnud hulga enneolematuid meetmeid.

(2) Enneolematud meetmed, mis on võetud vastusena liikmesriikidest olenematule COVID-19 tekitatud erandlikule olukorrale, on põhjustanud märkimisväärseid majandustegevuse häireid, mis kajastuvad sisemajanduse koguprodukti järsus vähenemises ning mõjutavad oluliselt tööhõivet, sotsiaaltingimusi, vaesust ja ebavõrdsust. Eelkõige on need meetmed häirinud tarneahelaid ja tootmist ning põhjustanud töölt puudumist. Peale selle on muutunud väga keeruliseks või võimatuks paljude teenuste osutamine. Samal ajal on vähenenud tarbijanõudlus. Paljudel ettevõtjatel on likviidsusprobleeme ja ohus on nende maksevõime, samal ajal kui finantsturud on väga volatiilsed. Eriti rängalt on kannatada saanud olulised majandussektorid nagu reisimine ja turism. Üldisemas plaanis on need meetmed juba halvendanud või halvendavad edaspidi oluliselt paljude ettevõtjate finantsseisundit liidus.

(3) COVID-19 põhjustatud kriis on liidus ja kolmandates riikides kiiresti laienenud. Prognooside kohaselt väheneb liidu majanduskasv 2020. aastal järsult. Taastumisega seotud riskid jaotuvad liikmesriigiti väga ebaühtlaselt ning see suurendab erinevusi riikide majanduste vahel. Liikmesriikide erinev eelarvesuutlikkus anda rahalist toetust seal, kus seda on majanduse taastamiseks kõige rohkem vaja, ning liikmesriikide kehtestatud meetmete vahelised erinevused ohustavad ühtset turgu ning sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

(4) Vaja on terviklikke majanduse taastamise meetmeid. Selline meetmete pakett nõuab suuri avaliku ja erasektori investeeringuid, et liit saaks kindlalt liikuda kestliku ja vastupanuvõimelise taastumise suunas ning luua selleks kvaliteetseid töökohti, toetada sotsiaalset kaasamist, likvideerida COVID-19 kriisi tekitatud vahetut kahju ning toetada samal ajal liidu keskkonnasäästlikkuse ja digiprioriteete.

(5) Selline liikmesriikidest olenematu COVID-19 tekitatud erandlik olukord nõuab sidusat ja ühtset tegutsemist liidu tasandil. Selleks et vältida majanduse, tööhõive ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edasist halvenemist ning soodustada majandustegevuse kestlikku ja vastupanuvõimelist taastumist, tuleks liikmesriikidevahelise solidaarsuse vaimus kehtestada erakorraline ja kooskõlastatud majandusliku ja sotsiaalse toetuse programm eelkõige nende liikmesriikide jaoks, keda kriis on eriti rängalt puudutanud.

(6) Kuna käesolev määrus on erakorraline vastus ajutistele, kuid äärmuslikele asjaoludele, peaks selle kohaselt olema võimalik anda toetust üksnes COVID-19 kriisi põhjustatud negatiivsete majanduslike tagajärgedega tegelemiseks või COVID-19 kriisi taaspuhkemise ärahoidmiseks vahetult vajalike rahaliste vahendite eraldamiseks.

(7) Käesoleva määrusega kehtestud vahendist („taasterahastu“) antav toetus peaks keskenduma eelkõige meetmetele, mille abil taastada tööturgu ja sotsiaalkaitset ning samuti tervishoiusüsteemi, meetmetele, mille abil elavdada kestliku majanduskasvu ja tööhõive potentsiaali, et tugevdada liikmesriikide ühtekuuluvust ja toetada nende üleminekut keskkonnasäästlikule ja digitaalsele majandusele, toetada COVID-19 kriisist mõjutatud ettevõtjaid, eelkõige väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, ning samuti toetada investeeringuid liidu kestliku majanduskasvu tugevdamise seisukohast kesksetesse tegevusaladesse, sealhulgas otseseid finantsinvesteeringuid ettevõtetesse, COVID-19 kriisile reageerimiseks vajalikele teadusuuringute ja innovatsiooni meetmetesse, et suurendada liidu tasandil suutlikkust olla valmis tulevasteks kriisideks, toetada pingutusi õiglase ülemineku tagamiseks kliimaneutraalsele majandusele ning maapiirkondade põllumajandust ja arengut COVID-19 kriisi tagajärgedega toimetulekul.

(8) Selleks et tagada kestlik ja vastupanuvõimeline taastumine kogu liidus ning hõlbustada majandusliku toetuse rakendamist, tuleb kasutada mitmeaastase finantsraamistiku raames liidu programmide alusel kulutuste tegemiseks kehtestatud korda. Nende programmide alusel antakse toetust tagastamatu toetuse, laenude ja eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud eraldiste vormis. Rahaliste vahendite eraldamisel peaks arvesse võtma seda, mil määral saab kõnealuste programmide raames kaasa aidata taasterahastu eesmärkide saavutamisele. Programmide taasterahastu raames rahastamine peaks olema ranges vastavuses rahastu eesmärkidega, mis on seotud COVID-19 kriisi järgse taastumise toetamisega.

(9) Arvestades rahastatavate meetmete laadi, tuleks üht osa taasterahastu raames kättesaadavatest summadest kasutada liikmesriikidele antavateks laenudeks, samal ajal kui teine osa summadest peaks moodustama sihtotstarbelise välistulu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ([1]) („finantsmäärus“) artikli 21 lõike 5 tähenduses ning seda tuleks kasutada tagastamatu toetuse, rahastamisvahendite või liidu eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud toetuste ja nendega seotud kulude jaoks. Sel eesmärgil – osana käesoleva määruse kohaselt vajalikest meetmetest – on asjakohane, et nõukogu otsuses, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom ([2]) („omavahendite otsus“) sätestatud erakorralise ja ajutise laenamisvolituse alusel saadud tuluosa ettenägemine vastavalt käesolevale määrusele kui alusaktile oleks hõlmatud finantsmääruse artikli 21 lõikega 5.

(10) Kuigi finantsmääruse artikli 12 lõike 4 punkti c ja artikli 14 lõiget 3 kohaldatakse käesoleva määruse alusel sihtotstarbelise välistuluna kättesaadavaks tehtud kulukohustuste ja maksete assigneeringute suhtes, ei tohiks selliseid sihtotstarbelise välistuluga seotud kulukohustuste assigneeringuid, pidades silmas eri liiki toetustele kehtestatud tähtaegu, automaatselt üle kanda asjaomast tähtpäeva ületavasse perioodi, välja arvatud kulukohustuste assigneeringud, mis on vajalikud taasterahastu kohaste meetmete rakendamiseks vajaliku tehnilise ja haldusabi osutamiseks.

(11) Tagastamatuks toetuseks ette nähtud kulukohustuste assigneeringud tuleks heakskiidetud summa ulatuses automaatselt kättesaadavaks teha. Likviidsust tuleks hallata tõhusalt, nii et rahalisi vahendeid kaasatakse ainult siis, kui asjaomaste maksete assigneeringute kaudu on vaja täita juriidilisi kohustusi.

(12) Arvestades, kui oluline on kasutada summasid taasterahastu rakendamise esimestel aastatel, on asjakohane jälgida taasterahastu rakendamisel ja käesoleva määruse kohaselt eraldatud toetuse kasutamisel tehtavaid edusamme. Komisjon peaks koostama selle kohta aruande 31. oktoobriks 2022.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

([2]) Nõukogu 26. mai 2014. aasta otsus 2014/335/EL, Euratom Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta (ELT L 168, 7.6.2014, lk 105).

(13) Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ([3]) („väljaastumisleping“) artikli 135 lõikes 2 on sätestatud, et Ühendkuningriigi suhtes ei kohaldata otsuse 2014/335/EL, Euratom muudatusi, mis võetakse vastu väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või pärast seda kuupäeva, kui need muudatused mõjutavad Ühendkuningriigi finantskohustusi. Käesolevas määruses sätestatud toetus ja sellele vastav liidu omavahendite ülemmäära suurendamine mõjutaks Ühendkuningriigi finantskohustusi. Väljaastumislepingu artikli 143 lõikega 1 piiratakse Ühendkuningriigi finantskohustusi seoses tema osaga liidu tingimuslikest finantskohustustest liidu selliste tingimuslike finantskohustustega, mis tulenevad finantstehingutest, mille liit on võtnud enne väljaastumislepingu jõustumise kuupäeva. Kõik käesolevast määruse kohasest toetusest tulenevad liidu tingimuslikud finantskohustused oleksid väljaastumislepingu jõustumise kuupäevast hilisemad. Seepärast ei tuleks käesolevat määrust kohaldada Ühendkuningriigi suhtes ega Ühendkuningriigis,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks luuakse käesoleva määrusega Euroopa Liidu taasterahastu („taasterahastu“).

2. Taasterahastu kaudu antava toetusega rahastatakse eelkõige järgmisi meetmeid COVID-19 kriisi negatiivsete majanduslike tagajärgedega toimetulemiseks või eraldatakse nimetatud kriisi taaspuhkemise ärahoidmiseks järgmisi vahetult vajalikke rahalisi vahendeid:

a) tööhõive taastamise ja töökohtade loomise meetmed;

b) kestliku majanduskasvu ja tööhõive potentsiaali elavdavate, liikmesriikide ühtekuuluvust tugevdavate ja nende vastupidavust suurendavate reformide ja investeeringute vormis võetavad meetmed;

c) COVID-19 kriisist majanduslikult mõjutatud ettevõtjatele, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatele suunatud meetmed ning samuti toetus investeeringutele liidu kestliku majanduskasvu tugevdamise seisukohast kesksetesse tegevusaladesse, sealhulgas otsesed finantsinvesteeringud ettevõtetesse;

d) COVID-19 kriisile reageerimiseks vajalike teadusuuringute ja innovatsiooni meetmed;

e) meetmed, mille abil suurendada liidu tasandil valmisolekut kriisideks ning võimaldada liidu tasandil kiirelt ja tõhusalt reageerida ulatuslikele hädaolukordadele, sealhulgas varuda esmatarbekaupu ja meditsiinivahendeid ning hankida kriisile kiireks reageerimiseks vajalikku taristut;

f) meetmed, mille abil tagada, et COVID-19 kriis ei takistaks õiglast üleminekut kliimaneutraalsele majandusele;

g) meetmed, mille abil leevendada COVID-19 kriisi mõju põllumajandusele ja maaelu arengule.

3. Lõikes 2 osutatud meetmeid rakendatakse liidu eriprogrammide alusel ja kooskõlas asjakohaste liidu õigusaktidega, milles on sätestatud nende programmidega seotud reeglid, järgides seejuures täielikult käesoleva taasterahastu eesmärke. Meetmed hõlmavad nende rakendamiseks vajalikku tehnilist ja haldusabi.

Artikkel 2

Taasterahastu rahalised vahendid ja nende eraldamine

1. Taasterahastut rahastatakse omavahendite otsuse artiklis 5 sätestatud volituse alusel summas kuni 750 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades).

Konkreetsete liidu programmide alt rahastamiseks kohandatakse esimeses lõigus osutatud summat, tuginedes 2 % suurusele aastadeflaatorile. Kulukohustuste assigneeringute osas kohaldatakse nimetatud deflaatorit aastastele osamaksetele.

([3]) ELT L 29, 31.1.2020, lk 7.

2. Lõikes 1 osutatud summa jaotatakse järgmiselt:

a) kuni 384 400 miljonit eurot (2018. aasta hindades) eraldatakse tagastamatu toetuse ja rahastamisvahendite kaudu antava tagasimakstava toetuse vormis ja see jaguneb järgmiselt:

   i) kuni 47 500 miljonit eurot (2018. aasta hindades) mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) struktuuri- ja ühtekuuluvusprogrammidele, nagu neid on tugevdatud 2022. aastani, sealhulgas toetus rahastamisvahenditele;

   ii) kuni 312 500 miljonit eurot (2018. aasta hindades) programmile, millega rahastatakse taastumist ning majanduslikku ja sotsiaalset vastupanuvõimet reformide ja investeeringute toetamise kaudu;

   iii) kuni 1 900 miljonit eurot (2018. aasta hindades) elanikkonnakaitsega seotud programmidele;

   iv) kuni 5 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades) teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud programmidele, sealhulgas rahastamisvahendite kaudu antav toetus;

   v) kuni 10 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades) programmidele, millega toetatakse territooriume üleminekul kliimaneutraalsele majandusele;

   vi) kuni 7 500 miljonit eurot (2018. aasta hindades) maapiirkondade arendamiseks;

b) kuni 360 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades) liikmesriikidele laenudena programmi jaoks, millega rahastatakse taastumist ning majanduslikku ja sotsiaalset vastupanuvõimet reformide ja investeeringute toetamise kaudu;

c) kuni 5 600 miljonit eurot (2018. aasta hindades) selliste programmide, mille eesmärk on toetada investeerimistehinguid liidu sisepoliitika valdkonnas, eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud eraldiste ja nendega seotud kulude jaoks.

Artikkel 3

Eelarve täitmise reeglid

1. Finantsmääruse artikli 21 lõike 5 kohaldamisel loetakse käesoleva määruse artikli 2 lõikes 1 osutatud summast 384 400 miljonit eurot (2018. aasta hindades) käesoleva määruse artikli 2 lõike 2 punktis a osutatud liidu programmide sihtotstarbeliseks välistuluks ja 5 600 miljonit eurot (2018. aasta hindades) sellest summast käesoleva määruse artikli 2 lõike 2 punktis c osutatud liidu programmide sihtotstarbeliseks välistuluks.

2. 360 000 miljonit eurot (2018. aasta hindades) artikli 2 lõikes 1 osutatud summast kasutatakse laenude andmiseks liikmesriikidele artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud liidu programmide raames.

3. Artikli 2 lõike 2 punktides a ja c osutatud liidu programmidele antavat toetust hõlmavad kulukohustuste assigneeringud tehakse automaatselt kättesaadavaks nendes punktides osutatud vastavate summade ulatuses alates käesoleva määruse artikli 2 lõikes 1 osutatud volitust andva omavahendite otsuse jõustumise kuupäevast.

4. Komisjon võtab või selle rakendusametid võtavad artikli 2 lõike 2 punktis a ja vastavalt vajadusele artikli 2 lõike 2 punktis c osutatud toetuskulude aluseks olevad juriidilised kohustused 31. detsembriks 2023. 31. detsembriks 2022 võetakse juriidilisi kohustusi vähemalt 60 % ulatuses artikli 2 lõike 2 punktis a osutatud summast.

5. Otsused artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud laenude andmise kohta võetakse vastu 31. detsembriks 2023.

6. Liidu eelarvelisi tagatisi sellise summa ulatuses, mis kooskõlas asjaomastes alusaktides sätestatud asjakohase eraldiste määraga vastab artikli 2 lõike 2 punktis c osutatud eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud eraldiste summale, antakse sõltuvalt toetatavate rahastamis- ja investeerimistehingute riskiprofiilist üksnes selliste tehingute toetamiseks, mille vastaspooled on 31. detsembriks 2023 heaks kiitnud. Vastavad finantstagatislepingud sisaldavad sätteid, millega nõutakse, et finantstehingud, mis moodustavad vähemalt 60 % kõnealuste eelarveliste tagatiste summast, kiidavad vastaspooled heaks 31. detsembriks 2022. Kui eelarveliste tagatiste katteks ette nähtud eraldisi kasutatakse artikli 2 lõike 2 punktis c osutatud rahastamis- ja investeerimistehingutega seotud tagastamatu toetuse jaoks, võtab komisjon asjaomased juriidilised kohustused 31. detsembriks 2023.

7. Käesoleva artikli lõikeid 4–6 ei kohaldata artikli 1 lõikes 3 osutatud tehnilise ja haldusabi suhtes.

8. Kulusid, mis on seotud taasterahastu rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabiga, näiteks ettevalmistus-, järelevalve-, kontrolli-, auditeerimis- ja hindamistegevusega, sealhulgas käesoleva määruse kohaldamiseks vajalike korporatiivsete infotehnoloogiasüsteemidega, rahastatakse liidu eelarvest.

9. Käesoleva artikli lõigete 4–6 kohaste võetud juriidiliste kohustuste, vastu võetud otsuste ja heaks kiidetud finantstehinguteks kasutatavate eraldistega seotud maksed tehakse 31. detsembriks 2026, välja arvatud artikli 1 lõikes 3 osutatud tehnilise ja haldusabi puhul ning juhul, kui vaatamata sellele, et juriidiline kohustus on võetud, otsus vastu võetud või tehing heaks kiidetud tingimustel, mis võimaldavad kohaldada käesolevas lõikes sätestatud tähtpäeva, on erandkorras vaja teha makseid pärast 2026. aastat, et liit saaks täita oma kohustusi kolmandate osapoolte ees, sealhulgas liidu vastu langetatud lõpliku kohtuotsuse puhul.

Artikkel 4

Aruandlus

Komisjon esitab 31. oktoobriks 2022 nõukogule aruande taasterahastu rakendamisel tehtud edusammude ja artikli 2 lõike 2 kohaselt eraldatud rahaliste vahendite kasutamise kohta.

Artikkel 5

Kohaldamine

1. Käesolevat määrust ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes ega Ühendkuningriigis.

2. Käesolevas määruses sisalduvad viited liikmesriikidele ei hõlma Ühendkuningriiki.

Artikkel 6

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 14. detsember 2020

Nõukogu nimel
eesistuja
M. ROTH

INSTITUTSIOONIDEVAHELISED KOKKULEPPED

INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOKKULEPE EUROOPA PARLAMENDI, EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA EUROOPA KOMISJONI VAHEL, MIS KÄSITLEB EELARVEDISTSIPLIINI, EELARVEALAST KOOSTÖÖD NING USALDUSVÄÄRSET FINANTSJUHTIMIST, SAMUTI UUSI OMAVAHENDEID, SEALHULGAS UUTE OMAVAHENDITE KASUTUSELEVÕTMISE SUUNAS LIIKUMISE TEGEVUSKAVA

INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOKKULEPE,

16. detsember 2020,

Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava

EUROOPA PARLAMENT, EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA EUROOPA KOMISJON,

edaspidi „institutsioonid“,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 295,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

1. Käesoleva kokkuleppe eesmärk on rakendada eelarvedistsipliini, parandada iga-aastase eelarvemenetluse toimimist ja institutsioonidevahelist koostööd eelarveküsimustes ning tagada usaldusväärne finantsjuhtimine, samuti rakendada koostööd ja koostada tegevuskava mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kehtivusaja jooksul uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumiseks, mis on piisavad nõukogu määruse (EL) 2020/2094 ([1]) (edaspidi „Euroopa taasterahastu määrus“) alusel loodud Euroopa Liidu taasterahastu tagasimakseteks.

2. Käesolevas kokkuleppes osutatud eelarvedistsipliin hõlmab kõiki kulusid. Käesolev kokkulepe on institutsioonide jaoks siduv kogu oma kehtivusaja jooksul. Käesoleva kokkuleppe lisad on selle lahutamatu osa.

3. Käesolev kokkulepe ei muuda institutsioonide asjaomast eelarvepädevust ega asjaomaseid seadusandlikke volitusi, mis on sätestatud aluslepingutes, nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093 ([2]) (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL, Euratom) 2018/1046 ([3]) (edaspidi „finantsmäärus“) ning nõukogu otsuses (EL, Euratom) 2020/2053 ([4]) (edaspidi „omavahendite otsus“), ning ei piira liikmesriikide parlamentide volitusi omavahendite suhtes.

([1]) Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 23).

([2]) Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk 11).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

([4]) Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053 Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

4. Käesolevat kokkulepet võib muuta üksnes institutsioonide ühisel kokkuleppel.

5. Käesolev kokkulepe on neljaosaline:

— I osa sisaldab sätteid, mis on seotud mitmeaastase finantsraamistiku ning temaatiliste ja mittetemaatiliste erivahenditega;

— II osas käsitletakse institutsioonidevahelist eelarvealast koostööd;

— III osa sisaldab liidu vahendite usaldusväärse finantsjuhtimisega seotud sätteid;

— IV osa sisaldab sätteid, mis on seotud toetusesaajate andmete kvaliteedi ja võrreldavusega liidu eelarve kaitsmise kontekstis.

6. Käesolev kokkulepe jõustub 16. detsembril 2020 ning sellega asendatakse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ([5]).

I OSA

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK JA ERIVAHENDID

A. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKUGA SEOTUD SÄTTED

7. Finantsjuhtimise usaldusväärsuse kindlustamiseks tagavad institutsioonid eelarvemenetluse käigus ja liidu üldeelarve vastuvõtmise ajal niivõrd kui võimalik, et mitmeaastase finantsraamistiku eri rubriikide ülemmäärade piires jäetakse piisav varu, välja arvatud alamrubriigi „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ puhul.

Maksete assigneeringute prognooside ajakohastamine

8. Komisjon kohandab igal aastal maksete assigneeringute prognoose ajavahemikuks vähemalt aastani 2027. Seejuures võetakse arvesse kogu asjakohast teavet, sealhulgas kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute tegelikku täitmist ning eelarve täitmise prognoose. Samuti võetakse arvesse reegleid, mis on koostatud selleks, et tagada maksete assigneeringute korrakohane kujunemine võrreldes kulukohustuste assigneeringutega ja liidu kogurahvatulu kasvu prognoosidega.

B. TEMAATILISTE JA MITTETEMAATILISTE ERIVAHENDITEGA SEOTUD SÄTTED

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond

9. Kui asjakohases alusaktis sätestatud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise tingimused on täidetud, esitab komisjon ettepaneku selle kasutuselevõtmiseks ning Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise otsuse teevad Euroopa Parlament ja nõukogu ühiselt.

Samal ajal Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise ettepaneku tegemisega esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku vahendite ümberpaigutamiseks asjakohastele eelarveridadele.

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondiga seotud ümberpaigutused tehakse kooskõlas finantsmäärusega.

Solidaarsus-ja hädaabireserv

10. Kui komisjon leiab, et solidaarsus- ja hädaabireservi kasutuselevõtmise tingimused on täidetud, esitab ta Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku vahendite ümberpaigutamiseks kõnealusest reservist vastavatele eelarveridadele kooskõlas finantsmäärusega.

Otsuse võtta kasutusele mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 9 lõike 1 punkti a kohased summad teevad komisjoni ettepaneku alusel kooskõlas asjakohase alusaktiga ühiselt Euroopa Parlament ja nõukogu.

([5]) ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

Enne kui komisjon teeb ettepaneku paigutada solidaarsus- ja hädaabireservist vahendid ümber mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 9 lõike 1 punkti b kohaseks toetuseks, uurib ta assigneeringute ümberjaotamise võimalust.

Brexitiga kohanemise reserv

11. Kui asjakohases instrumendis sätestatud Brexitiga kohenemise reservi kasutuselevõtmise tingimused on täidetud, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku vahendite ümberpaigutamiseks asjakohastele eelarveridadele.

Brexitiga kohanemise reserviga seotud ümberpaigutused tehakse kooskõlas finantsmäärusega.

Ühtne varuinstrument

12. Komisjon võib seoses eelarve- või paranduseelarve projektiga teha ettepaneku mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 11 lõike 1 esimese lõigu punktides a ja c osutatud kõikidele või osadele varudele vastavate summade kasutuselevõtmiseks. Ettepaneku nimetatud määruse artikli 11 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud summade kasutuselevõtmiseks teeb komisjon pärast kõikide muude rahaliste võimaluste põhjalikku analüüsimist.

Euroopa Parlament ja nõukogu võivad võtta need varud kasutusele Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

Paindlikkusinstrument

13. Komisjon esitab paindlikkusinstrumendi kasutamise ettepaneku pärast seda, kui ta on uurinud kõiki võimalusi jaotada assigneeringud ümber täiendavaid kulusid vajava rubriigi piires.

Ettepanekus määratakse kindlaks rahastatavad vajadused ja summa. Sellise ettepaneku võib teha seoses eelarve- või paranduseelarve projektiga.

Euroopa Parlament ja nõukogu võivad paindlikkusinstrumendi kasutusele võtta ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud eelarvemenetluse raames.

II OSA

INSTITUTSIOONIDEVAHELISE EELARVEALASE KOOSTÖÖ PARANDAMINE

A. INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖMENETLUS

14. Institutsioonidevahelise eelarvealase koostöö üksikasjad on esitatud I lisas.

15. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikega 5 võtavad institutsioonid kõik vajalikud meetmed uue mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmise või selle muutmise hõlbustamiseks vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 312 lõikes 2 osutatud seadusandlikule erimenetlusele. Sellised meetmed hõlmavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu korrapäraseid kohtumisi ja teabevahetust ning komisjoni initsiatiivil parlamendi presidendi, nõukogu eesistuja ning komisjoni presidendi kohtumisi, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 324, et edendada konsulteerimist ja institutsioonide seisukohtade lähendamist. Kui on esitatud uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek või ettepanek selle sisuliseks muutmiseks, püüavad institutsioonid määrata kindlaks nendevahelise koostöö ja dialoogi erikorra kogu selle vastuvõtmiseni viiva menetluse vältel.

Eelarve läbipaistvus

16. Komisjon koostab koos liidu üldeelarvega esitatava iga-aastase aruande, milles on kokku pandud kõik kättesaadavad mittekonfidentsiaalsed andmed, mis on seotud:

a) liidu varade ja kohustustega, sealhulgas liidu poolt kooskõlas aluslepingutega tehtud laenutehingutest tulenevate varade ja kohustustega;

b) Euroopa Arengufondi, ([6]) Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi, Euroopa stabiilsusmehhanismi ja teiste võimalike tulevaste mehhanismide tulude, kulude, varade ja kohustustega;

c) liikmesriikide kuludega tõhustatud koostöö raames, kui need ei ole kantud liidu üldeelarvesse;

d) kliimameetmetega seotud kuludega vastavalt tõhusale metoodikale, mille komisjon on kehtestanud, ning asjakohasel juhul kooskõlas valdkondlike õigusaktidega kliimakulutuste ja nende tulemuslikkuse seireks, et saavutada üldine eesmärk, et kulud kliimaeesmärkide toetamiseks oleksid vähemalt 30 % kogu liidu eelarvest ja Euroopa Liidu taasterahastu kuludest, võttes arvesse Euroopa Liidu taasterahastu poolse rahastamise järkjärgulise kaotamise mõju ning eristades võimaluse korral kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist.

   Kui ühe või mitme asjaomase programmi puhul ei ole kliimameetmetega seotud kulude eesmärgi saavutamisel tehtud piisavaid edusamme, konsulteerivad institutsioonid omavahel kooskõlas oma kohustuste ja asjakohaste õigusaktidega vajalike meetmete üle, millega tagada, et liidu kulutused kliimaeesmärkidele kogu mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kehtivusaja jooksul oleksid vähemalt 30 % kogu liidu eelarvest ja Euroopa Liidu taasterahastu kuludest;

e) kuludega bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks ja ümberpööramiseks komisjoni poolt koostöös Euroopa Parlamendi ja nõukoguga kehtestatud tõhusa, läbipaistva ja tervikliku metoodika alusel ning asjakohasel juhul kooskõlas valdkondlike õigusaktidega, et püüelda eesmärgi poole eraldada 2024. aastal 7,5 % mitmeaastase finantsraamistiku alusel tehtavatest iga-aastastest kulutustest ning 2026. ja 2027. aastal 10 % mitmeaastase finantsraamistiku alusel tehtavatest iga-aastastest kulutustest bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidele, võttes arvesse kliima- ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide olemasolevaid kattuvusi;

f) naiste ja meeste võrdõiguslikkuse ning kõikide jaoks õiguste ja võrdsete võimaluste edendamisega kogu asjakohaste programmide rakendamise ja järelevalve jooksul ning nende eesmärkide ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisega, tugevdades sealhulgas mõjuhinnangutes ja hindamistes soolise mõju hindamist parema õigusloome raamistikus. Komisjon uurib, kuidas saaks töötada välja metoodika asjaomaste kulude mõõtmiseks programmide tasandil mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027. Komisjon võtab selle metoodika kasutusele niipea kui see on kättesaadav. Hiljemalt 1. jaanuaril 2023 rakendab komisjon selle metoodika teatavatele keskselt juhitud programmidele, et katsetada selle teostatavust. Poole aja möödudes uuritakse, kas metoodikat saab laiendada teistele programmidele mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kehtivusaja lõpuni;

g) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide rakendamisega kõigis mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 asjakohastes liidu programmides.

Esimese lõigu punktides d ja e osutatud tõhusad metoodikad sisaldavad võimaluse korral viidet liidu eelarve panusele Euroopa rohelisse kokkuleppesse, mis hõlmab põhimõtet „ära tekita kahju“.

Esimese lõigu punktis d osutatud tõhus metoodika on läbipaistev, terviklik, tulemustele orienteeritud ja tulemuspõhine, hõlmab iga-aastast komisjonipoolset konsulteerimist Euroopa Parlamendi ja nõukoguga ning selles määratakse kindlaks asjakohased meetmed, mis tuleb võtta seatud eesmärkide saavutamiseks kui edusammud ei ole piisavad.

Ükski käesolevas punktis osutatud metoodika ei tohiks tekitada projekti haldajatele ega toetusesaajatele ülemäärast halduskoormust.

17. Komisjon koostab igal aastal aruande Euroopa Liidu taasterahastu rakendamise kohta. See iga-aastane aruanne koondab kättesaadava ja mittekonfidentsiaalse teabe, mis on seotud järgmisega:

— omavahendite otsuse artikli 5 alusel tehtud laenutehingutest tulenevad varad ja kohustused;

([6]) Nagu on sätestatud sisekokkuleppes nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate vahel Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 alusel vastavalt AKV–ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa (ELT L 210, 6.8.2013, lk 1), ja sellele eelnenud sisekokkulepetes.

— Euroopa Liidu taasterahastu rakendamise raames eelmisel aastal liidu programmidele eraldatud vahendite koondsumma programmide ja eelarveridade kaupa;

— laenatud vahendite osakaal Euroopa Liidu taasterahastu ja liidu eriprogrammide eesmärkide saavutamisel.

B. FINANTSSÄTETE INKORPOREERIMINE SEADUSANDLIKESSE AKTIDESSE

18. Igas seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu võetud ja mitmeaastasi programme käsitlevas seadusandlikus aktis sisaldub säte, millega seadusandja määrab kindlaks programmi rahastamispaketi.

See summa on Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga-aastase eelarvemenetluse käigus peamiseks juhiseks.

Mitmeaastase finantsraamistiku määruse II lisas osutatud programmide puhul suurendatakse lähtesummat automaatselt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 5 lõikes 1 osutatud täiendavate eraldistega.

Euroopa Parlament ja nõukogu ning eelarveprojekti koostamisel ka komisjon kohustuvad kogu asjaomase programmi kestel sellest summast mitte üle 15 % kõrvale kalduma, välja arvatud juhul, kui ilmnevad uued, objektiivsed ja pikaajalised asjaolud, mis on programmi rakendamise tulemusi silmas pidades sõnaselgelt ja täpselt põhjendatud ning mis on eeskätt kindlaks tehtud hindamiste käigus. Sellisest kõrvalekaldumisest tingitud summa suurenemine jääb allapoole asjaomase rubriigi jaoks kehtestatud ülemmäära, ilma et see piiraks mitmeaastase finantsraamistiku määruses ja käesolevas kokkuleppes osutatud vahendite kasutamist.

Neljandat lõiku ei kohaldata kolmandas lõigus osutatud täiendavate eraldiste suhtes.

Käesolevat punkti ei kohaldata seadusandliku tavamenetluse kohaselt eraldatud ühtekuuluvuspoliitikaga seotud ja liikmesriikide poolt sihtotstarbeliselt eraldatud assigneeringute suhtes, millega kaasneb kogu programmi kestust hõlmav rahastamispakett, ega mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklis 18 osutatud suuremahuliste projektide suhtes.

19. Mitmeaastasi programme käsitlevad õiguslikult siduvad liidu aktid, mida ei võeta vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt, ei sisalda „vajalikuks peetavat summat“.

Kui nõukogu soovib kindlaks määrata lähtesumma, käsitatakse seda summat seadusandja tahte väljendusena ja see ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu eelarvepädevust, mis on sätestatud ELi toimimise lepingus. Sellekohane säte lisatakse kõikidesse siduvatesse liidu õigusaktidesse, mis sisaldavad sellist lähtesummat.

C. KALANDUSKOKKULEPETEGA SEOTUD KULUD

20. Kalanduskokkulepetega seotud kulude suhtes kohaldatakse järgmisi reegleid.

Komisjon kohustub Euroopa Parlamendile korrapäraselt teatama kalanduskokkulepete läbirääkimiste ettevalmistamisest ja käigust, sealhulgas nende kokkulepete mõjust eelarvele.

Kalanduskokkulepetega seotud seadusandliku menetluse käigus kohustuvad institutsioonid tegema kõik tagamaks, et kõik toimingud tehakse võimalikult kiiresti.

Pärast asjaomase eelarveaasta 1. jaanuari kehtima hakkavate uute kalanduskokkulepete sõlmimiseks või olemasolevate kalanduskokkulepete uuendamiseks eelarves sätestatud summad paigutatakse reservi.

Kui kalanduskokkulepetega seotud assigneeringutest, sealhulgas reservist, ei piisa, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule vajaliku teabe olukorra põhjuste ning meetmete kohta, mida on võimalik kehtestatud menetluste kohaselt vastu võtta. Vajaduse korral esitab komisjon sobivate meetmete kohta ettepaneku.

Kord kvartalis esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule üksikasjaliku teabe kehtivate kalanduskokkulepete rakendamise kohta ja aasta järelejäänud osa käsitleva finantsprognoosi.

21. Ilma et see mõjutaks kalanduskokkulepete üle peetavate läbirääkimiste suhtes kohaldatavat asjakohast menetlust, kohustuvad Euroopa Parlament ja nõukogu saavutama eelarvealase koostöö raames õigeaegse kokkuleppe kalanduskokkulepete piisava rahastamise küsimuses.

D. ÜHISE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA (ÜVJP) RAHASTAMINE

22. ÜVJP tegevuskulude üldsumma kantakse täies ulatuses ühte eelarvepeatükki pealkirja „ÜVJP“ all. See summa katab tegelikud eeldatavad vajadused, mida hinnatakse eelarveprojekti koostamise raames, lähtudes igal aastal liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) koostatud prognoosidest. Ettenägematute meetmeteks jaoks jäetakse piisav varu. Rahalisi vahendeid ei või kanda reservi.

23. ÜVJP kulude puhul, mis kantakse liidu eelarvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 41 kohaselt, püüavad institutsioonid lähtuda komisjoni koostatud eelarveprojektist ja jõuda ELi toimimise lepingu artikli 314 lõikes 5 osutatud lepituskomitees igal aastal kokkuleppele tegevuskulude summas ja selle summa jaotuses ÜVJPd käsitleva eelarvepeatüki artiklite vahel. Kui kokkuleppele ei jõuta, kannavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarvesse eelmises eelarves sisaldunud summa või, kui see on väiksem, eelarveprojektis esitatud summa.

ÜVJPga seotud tegevuskulude üldsumma jaotatakse ÜVJP eelarvepeatüki artiklite vahel, mis on esitatud kolmandas lõigus. Iga artikkel hõlmab juba heakskiidetud meetmeid, kavandatud, kuid veel heakskiitmata meetmeid ja summasid tulevaste ehk ettenägemata meetmete jaoks, mille nõukogu kiidab heaks asjaomasel eelarveaastal.

ÜVJP eelarvepeatükis võiksid artiklid, mille alla ÜVJP meetmed kantakse, olla järgmised:

— finantsmääruse artikli 52 lõike 1 punktis **g** nimetatud suuremad missioonid;

— muud missioonid (kriisiohjeoperatsioonid, konfliktide ärahoidmine ja lahendamine ning rahu- ja julgeolekuprotsesside stabiliseerimine, järelevalve ja elluviimine);

— tuumarelva leviku tõkestamine ja desarmeerimine;

— erakorralised meetmed;

— ettevalmistavad ja järelmeetmed;

— Euroopa Liidu eriesindajad.

Kuna komisjonil on õigus assigneeringuid finantsmääruse kohaselt ÜVJP eelarvepeatüki artiklite vahel iseseisvalt ümber paigutada, siis tagatakse sellega ÜVJP meetmete kiireks rakendamiseks vajalik paindlikkus. Juhul kui eelarveaastaks ettenähtud ÜVJP eelarvepeatükist ei piisa vajalike kulude katmiseks, püüavad Euroopa Parlament ja nõukogu küsimuse komisjoni ettepanekul kiirkorras lahendada.

24. Igal aastal peab kõrge esindaja Euroopa Parlamendiga nõu tulevikku käsitleva dokumendi üle, mis esitatakse asjaomase aasta 15. juuniks ja milles määratakse kindlaks ÜVJP peamised aspektid ja põhivalikud, sealhulgas rahaline mõju liidu eelarvele, ning hinnatakse aastal n-1 käivitatud meetmeid ning ÜVJP kooskõla ja täiendavust liidu teiste välisrahastamisvahenditega. Lisaks peab kõrge esindaja hoidma Euroopa Parlamenti regulaarselt toimuvaga kursis, korraldades selleks ÜVJP küsimustes toimuva korrapärase poliitilise dialoogi raames vähemalt viis korda aastas ühiseid nõupidamiskohtumisi, milles lepitakse kokku hiljemalt iga aasta 30. novembril. Osalemise nimetatud kohtumistel otsustavad vastavalt Euroopa Parlament ja nõukogu, võttes arvesse asjaomaste kohtumiste eesmärki ja vahetatava teabe laadi.

Neile kohtumistele kutsutakse osalema ka komisjon.

Iga kord, kui nõukogu võtab vastu ÜVJPga seotud otsuse, millega kaasnevad kulud, saadab kõrge esindaja viivitamata ja igal juhul mitte hiljem kui viis tööpäeva pärast otsuse vastuvõtmist Euroopa Parlamendile kavandatud kulude eelarvestuse (finantsselgituse), milles käsitletakse eelkõige neid kulusid, mis on seotud ajakava, kaasatavate töötajate, ruumide ja muu taristu kasutamise, sõidukite, koolitusvajaduste ning turvameetmetega.

Kord kvartalis annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule teavet ÜVJP meetmete rakendamise ja eelarveaasta järelejäänud osa käsitlevate finantsprognooside kohta.

E. INSTITUTSIOONIDE OSALEMINE ARENGUPOLIITIKAS

25. Komisjon peab Euroopa Parlamendiga mitteametlikku dialoogi arengupoliitika küsimuste üle.

III OSA

LIIDU VAHENDITE USALDUSVÄÄRNE FINANTSJUHTIMINE

A. FINANTSPLANEERING

26. Komisjon esitab kaks korda aastas, kõigepealt koos eelarveprojekti juurde kuuluvate dokumentidega ja seejärel pärast liidu üldeelarve vastuvõtmist täieliku finantsplaneeringu mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1, 2 (välja arvatud alamrubriik „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“), 3 (üksnes „Keskkond ja kliimameetmed“ ning „Merenduspoliitika ja kalandus“), 4, 5 ja 6 kohta. Nimetatud planeering peab olema jaotatud rubriikide, poliitika-valdkondade ja eelarveridade järgi ning hõlmama järgmist:

a) kehtivad õigusaktid, eristades seejuures mitmeaastaseid programme ja iga-aastaseid meetmeid:

   i) mitmeaastaste programmide puhul peaks komisjon osutama, millise menetluse kohaselt need on vastu võetud (seadusandlik tava- või erimenetlus), milline on nende kestus, rahastamispaketi kogusumma ning kui suur on nende halduskulude osakaal;

   ii) komisjon peaks mitmeaastase finantsraamistiku määruse II lisas osutatud mitmeaastaste programmide puhul läbipaistvalt märkima mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklist 5 tulenevad täiendavad eraldised;

   iii) iga-aastaste meetmete (mis seonduvad katseprojektide, ettevalmistavate meetmete ja ametitega) ning komisjoni institutsiooniliste õiguste raames rahastatavate meetmete puhul peaks komisjon esitama nende mitmeaastaste kulude eelarvestuse;

b) menetluses olevate seadusandlike ettepanekute puhul: menetluses olevate komisjoni ettepanekute viimased versioonid.

Komisjon peaks kaaluma, kuidas teha finantsplaneeringusse ristviited kavandatavatele õigusaktidele, et muuta prognoosid täpsemaks ja usaldusväärsemaks. Iga seadusandliku ettepaneku puhul peaks komisjon märkima, kas see kajastub eelarveprojekti esitamise ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus. Eelkõige peaks komisjon teavitama Euroopa Parlamenti ja nõukogu järgmisest:

a) kõik vastuvõetud uued seadusandlikud aktid ja kõik menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud, mis ei kajastu eelarveprojekti ajal või eelarve lõpliku vastuvõtmise järel esitatud finantsplaneeringus (koos asjaomaste summadega);

b) komisjoni iga-aastases õigusloomeprogrammis ette nähtud õigusaktid märkega selle kohta, kas neil on tõenäoliselt finantsmõju.

Vajaduse korral peaks komisjon osutama finantsplaneeringu muutustele, mis tulenevad uutest seadusandlikest ettepanekutest.

B. AMETID JA EUROOPA KOOLID

27. Enne ettepaneku esitamist uue ameti asutamise kohta peaks komisjon esitama usaldusväärse, täieliku ja objektiivse mõjuhinnangu, võttes muu hulgas arvesse personali ja pädevuste kriitilist massi, kulutõhususe aspekte, subsidiaarsust ja proportsionaalsust, mõju liikmesriigi ja liidu tegevusele, ning eelarvemõju asjaomase rubriigi kuludele. Tuginedes neile andmetele, võtavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarvealase koostöö raames endale kohustuse jõuda ameti rahastamise küsimuses aegsasti kokkuleppele, ilma et see piiraks kavandatud ameti asutamist reguleerivate õiguslike menetluste kohaldamist.

Menetlusetapid on järgmised:

— esiteks võtab komisjon uue ameti asutamise ettepaneku vastu ja tutvustab seda korrapäraselt esimestel kolmepoolsetel läbirääkimistel, mis järgnevad asjaomase ettepaneku vastuvõtmisele, ning tutvustab finantsselgitusi, mis esitatakse koos kõnealuse ameti asutamist käsitleva seadusandliku ettepanekuga ja milles tuuakse välja selle tagajärjed finantsplaneerimise järelejäänud perioodiks;

— teiseks abistab komisjon seadusandliku protsessi käigus seadusandjat kavandatud muudatuste finantstagajärgede hindamisel. Selliseid finantstagajärgi tuleks arutada asjaomaste seadusandlusalaste kolmepoolsete läbirääkimiste käigus;

— kolmandaks esitab komisjon enne seadusandliku protsessi lõppu ajakohastatud finantsaruande, võttes arvesse seadusandjapoolseid võimalikke muudatusi; see lõplik finantsaruanne võetakse viimaste seadusandlusalaste kolmepoolsete läbirääkimiste päevakorda ning see kinnitatakse ametlikult seadusandja poolt. Samuti võetakse see järgmiste eelarvealaste kolmepoolsete läbirääkimiste päevakorda, mis kiireloomulistel juhtudel võivad toimuda lihtsustatud korras, et saavutada rahastamist käsitlev kokkulepe;

— neljandaks, võttes arvesse komisjoni eelarvehinnangut seadusandliku protsessi sisu kohta, kinnitatakse kolmepoolsetel läbirääkimistel saavutatud kokkulepe ühisavalduses. Nimetatud kokkulepe tuleb heaks kiita Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastavalt nende kodukorrale.

Sama menetlust rakendatakse ametit käsitleva õigusakti muutmise korral, kui sellega võib kaasneda mõju kõnealuse ameti vahenditele.

Kui ameti ülesanded peaksid oluliselt muutuma ilma kõnealuse ameti asutamist käsitlevat õigusakti muutmata, annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule teavet muudetud finantsselgituse kaudu, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jõuda ameti rahastamise küsimuses aegsasti kokkuleppele.

28. Eelarvemenetluse käigus tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta 19. juulil 2012. aastal allkirjastatud Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni ühisavaldusele detsentraliseeritud ametite kohta lisatud ühise lähenemisviisi asjakohaseid sätteid.

29. Kui juhatajate nõukogu näeb ette uue Euroopa kooli loomise, kohaldatakse sarnast menetlust *mutatis mutandis* selle eelarvemõju kohta liidu eelarvele.

IV OSA

LIIDU EELARVE KAITSMINE: TOETUSESAAJATE ANDMETE KVALITEET JA VÕRRELDAVUS

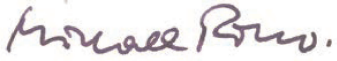
30. Vastavalt Euroopa Parlamendi nõudmisele ja vastuseks Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta järelduste punktile 24, et tugevdada liidu eelarve ja Euroopa Liidu taasterahastu kaitset pettuste ja reeglite rikkumise eest, lepivad institutsioonid kokku standardmeetmete kehtestamises, et kontrolli ja auditite eesmärgil koguda, võrrelda ja koondada teavet ja andmeid liidu rahaliste vahendite lõppsaajate ja toetusesaajate kohta.

31. Tõhusate kontrollide ja auditite tagamiseks on vaja koguda andmeid nende kohta, kes saavad lõpptulemusena otsest või kaudset kasu liidu rahastamisest, mis toimub jagatud eelarve täitmise raames ning projektidest ja reformidest, mida toetatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse alusel loodud taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist, sealhulgas andmeid rahaliste vahendite saajate tegelikult kasu saavate omanike kohta. Selliste andmete kogumise ja töötlemisega seotud reeglid peavad vastama kohaldatavatele andmekaitsenormidele.

32. Liidu eelarve kaitse tõhustamiseks teeb komisjon kättesaadavaks integreeritud ja koostalitlusvõimelise teabe- ja järelevalvesüsteemi, sealhulgas ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendi, et hinnata ja analüüsida punktis 31 osutatud andmeid, pidades silmas üldist kohaldamist liikmesriikides. Kõnealune süsteem tagaks tõhusa kontrolli huvide konflikti, õigusnormide rikkumise, topeltrahastamise probleemide ja rahaliste vahendite väärkasutamise üle. Kõnealune teave peaks olema komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja teistele liidu uurimis- ja kontrolliasutustele vajaduse korral kättesaadav, et nad saaksid teostada järelevalvet liikmesriikide tehtavate kontrollide ja auditite üle, eelkõige selleks, et avastada reeglite rikkumist ja viia läbi haldusjuurdlusi seoses asjaomaste liidu rahaliste vahendite väärkasutamisega ning saada nende jaotamisest täpne ülevaade.

33. Ilma et see piiraks institutsioonide õigusi, mis tulenevad aluslepingutest, kohustuvad institutsioonid asjakohaste alusaktidega seotud seadusandliku menetluse käigus tegema lojaalset koostööd, et tagada järelmeetmed Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta järeldustele vastavalt käesolevas osas kirjeldatud lähenemisviisile.

Brüssel, 16. detsember 2020

Euroopa Parlamendi nimel *president*	*Nõukogu nimel* *eesistuja*	*Komisjoni nimel* *presidendi eest*
David Maria SASSOLI	Michael ROTH	Johannes HAHN

I LISA

INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ EELARVEMENETLUSE AJAL

A osa. Eelarvemenetluse ajakava

1. Institutsioonid lepivad igal aastal aegsasti enne eelarvemenetluse algust kokku pragmaatilises ajakavas, tuginedes senistele tavadele.

2. Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid oma eelarvealaseid õigusi tõhusalt kasutada, esitatakse eelarvepositsioonid, ümberpaigutusettepanekud või muud teated, millega kaasnevad tähtajad, nii, et on võetud arvesse kõik vaheajad ja kuupäevad, millest kõnealused institutsioonid on teineteisele õigel ajal oma talituste kaudu teatanud.

B osa. Eelarvemenetluse prioriteedid

3. Aegsasti enne eelarveprojekti vastuvõtmist komisjoni poolt peetakse kolmepoolsed läbirääkimised, et arutada komisjoni poolt punkti 37 kohaselt esitatud teabe alusel järgmise eelarveaasta eelarve võimalikke prioriteete ja jooksva eelarveaasta eelarve täitmisest tulenevaid küsimusi.

C osa. Eelarveprojekti koostamine ja esialgse eelarvestuse ajakohastamine

4. Teisi institutsioone peale komisjoni kutsutakse üles võtma oma eelarvestusi vastu enne märtsi lõppu.

5. Komisjon esitab igal aastal eelarveprojekti, milles on näidatud liidu tegelikud rahastamisvajadused.

   Seejuures võtab ta arvesse:

   a) liikmesriikide prognoose seoses struktuurifondidega;

   b) assigneeringute kasutamise võimet, püüdes hoida kindlat seost kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute vahel;

   c) võimalusi algatada uusi tegevussuundi katseprojektide, uute ettevalmistavate meetmete või mõlema kaudu või jätkata lõpulejõudvaid mitmeaastasi meetmeid, olles eelnevalt hinnanud, kas finantsmääruse tähenduses on alusakti vastuvõtmise eeldused olemas (alusakti mõiste, alusakti vajalikkus rakendamisel ja erandite tegemisel);

   d) vajadust tagada, et iga muutus kuludes võrreldes eelmise aastaga vastab eelarvedistsipliini piirangutele.

6. Institutsioonid väldivad võimaluse kohaselt ebaolulise suurusega tegevuskulude kandmist eelarvesse.

7. Euroopa Parlament ja nõukogu kohustuvad ka arvesse võtma eelarve täitmise võimaluste hinnangut, mis komisjon on andnud oma eelarveprojektides ja seoses jooksva eelarveaasta eelarve täitmisega.

8. Usaldusväärse finantsjuhtimise huvides ja mõju tõttu, mida eelarveliigenduse jaotistes ning peatükkides tehtud olulised muudatused avaldavad komisjoni osakondade juhtimisaruandluse alastele kohustustele, kohustuvad Euroopa Parlament ja nõukogu lepitusmenetluse käigus kõiki olulisi muudatusi komisjoniga arutama.

9. Euroopa Parlament ja nõukogu kohustuvad lojaalse ja usaldusväärse institutsioonidevahelise koostöö huvides hoidma oma vastavate läbirääkijate kaudu korrapäraseid aktiivseid kontakte kõikidel tasanditel kogu eelarvemenetluse jooksul ning eelkõige kogu lepitusperioodi vältel kokkuleppe saavutamise eesmärgil. Euroopa Parlament ja nõukogu tagavad vajaliku teabe ja dokumentide õigeaegse ja pideva vastastikuse vahetamise nii ametlikul kui ka mitteametlikul tasandil ning peavad vajaduse korral koostöös komisjoniga lepitusperioodi jooksul tehnilisi või mitteametlikke kohtumisi. Komisjon tagab Euroopa Parlamendile ja nõukogule õigeaegse ja võrdse juurdepääsu teabele ja dokumentidele.

10. Kuni lepituskomitee kokkukutsumiseni võib komisjon vajaduse korral esitada vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 314 lõikele 2 eelarveprojekti kirjalikke muutmisettepanekuid, sealhulgas kirjaliku muutmisettepaneku, millega ajakohastatakse eeskätt põllumajanduskulude eelarvestust. Komisjon esitab ajakohastamist käsitleva teabe niipea kui see on kättesaadav arutamiseks Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Ta esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule nende nõudmisel kõik nõuetekohased põhjendused.

D osa. Lepitusmenetlusele eelnev eelarvemenetlus

11. Kolmepoolsed läbirääkimised peetakse aegsasti enne nõukogus toimuvat lugemist, et institutsioonid saaksid eelarveprojekti arutada.

12. Et komisjonil oleks piisavalt aega hinnata Euroopa Parlamendi ja nõukogu kavandatud selliste muudatuste teostatavust, mis loovad uusi ettevalmistusmeetmeid või käivitavad katseprojekte või pikendavad käimasolevate kestust, teavitavad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni oma asjaomastest kavatsustest, nii et esimesed arutelud saaksid toimuda juba nimetatud kolmepoolsetel läbirääkimistel.

13. Kolmepoolsed läbirääkimised võib pidada enne Euroopa Parlamendi täiskogu hääletust.

E osa. Lepitusmenetlus

14. Kui Euroopa Parlament võtab vastu nõukogu seisukoha kohta esitatud muudatusettepanekud, võtab nõukogu eesistuja samal täiskogu istungil teadmiseks nimetatud kahe institutsiooni seisukohtade erinevused ja annab Euroopa Parlamendi presidendile oma nõusoleku kutsuda viivitamata kokku lepituskomitee. Kiri lepituskomitee kokkukutsumiseks saadetakse välja hiljemalt selle nädala esimesel tööpäeval, mis järgneb sellele lõppenud parlamendi osaistungjärgule, mil toimus täiskogu hääletus, ning lepitusperiood algab järgmisel päeval. 21-päevane ajavahemik arvutatakse kooskõlas nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom) nr 1182/71 ([1]).

15. Kui nõukogu ei ole nõus kõikide Euroopa Parlamendis vastu võetud muudatusettepanekutega, tuleks tal kinnitada oma seisukohta kirjas, mis saadetakse enne lepitusperioodile kavandatud esimest kohtumist. Sellisel juhul jätkab lepituskomitee järgmistes punktides sätestatud tingimustel.

16. Lepituskomitee eesistujateks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu esindajad ühiselt. Lepituskomitee kohtumiste eesistujaks on kordamööda seda korraldavad institutsioonid. Iga institutsioon määrab vastavalt oma kodukorrale kindlaks kohtumisel osalejad ja läbirääkimisvolitused. Euroopa Parlament ja nõukogu on esindatud lepituskomitees asjakohasel tasandil, nii et kumbki delegatsioon saab võtta oma institutsioonile poliitilisi kohustusi ning et saaks teha tegelikke edusamme lõpliku kokkuleppe saavutamiseks.

([1]) Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1).

17. Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 314 lõike 5 teisele lõigule võtab komisjon lepituskomitee menetlusest osa ning teeb kõik vajalikud algatused selleks, et lähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu seisukohti.

18. Kogu lepitusmenetluse vältel toimuvad erineval esindatuse tasemel kolmepoolsed läbirääkimised, et lahendada tekkivaid küsimusi ja valmistada ette lepituskomitees saavutatavat kokkulepet.

19. Lepituskomitee kohtumised ja kolmepoolsed läbirääkimised toimuvad kordamööda Euroopa Parlamendi ja nõukogu ruumides, et jagada võrdselt ruumide, sealhulgas tõlketeenusega seonduvaid kulusid.

20. Institutsioonid lepivad lepituskomitee kohtumiste ja kolmepoolsete läbirääkimiste toimumiskuupäevades eelnevalt kokku.

21. Lepituskomiteele tehakse kättesaadavaks tavapärased dokumendid (sisenddokumendid), milles võrreldakse eelarvemenetluse eri etappe ([2]). Nimetatud dokumendid sisaldavad eelarveridade kaupa esitatud summasid, mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kogusummasid ning koonddokumenti summade ja märkustega kõikide tehniliselt avatuks peetavate eelarveridade kohta. Ilma et see piiraks lepituskomitee lõplikku otsust, loetletakse eraldi dokumendis kõik tehniliselt suletuks peetavad eelarveread ([3]). Kõnealused dokumendid liigitatakse eelarve liigenduste kaupa.

Lepituskomiteele esitatavatele sisenddokumentidele lisatakse veel muud dokumendid, sealhulgas komisjoni kiri nõukogu seisukoha ja Euroopa Parlamendi muudatusettepanekute teostatavuse kohta ning kirjad teistelt institutsioonidelt nõukogu seisukoha või Euroopa Parlamendi muudatusettepanekute kohta.

22. Eesmärgiga jõuda lepitusperioodi lõpuks kokkuleppele tehakse kolmepoolsetel läbirääkimistel järgmist:

a) määratakse kindlaks käsitletavate eelarveküsimustega seotud läbirääkimiste ulatus;

b) kinnitatakse tehniliselt suletuks peetavate eelarveridade loetelu sõltuvalt lõplikust kokkuleppest eelarveaasta kogu eelarve kohta;

c) käsitletakse punktis a välja toodud küsimusi, et saavutada võimalik kokkulepe, mille lepituskomitee peab heaks kiitma;

d) käsitletakse temaatilisi küsimusi, sealhulgas mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kaupa.

Kolmepoolsete läbirääkimiste ajal või vahetult pärast seda koostatakse ühiselt esialgsed järeldused ja samal ajal lepitakse kokku järgmise kohtumise päevakord. Sellised järeldused registreerib kolmepoolsed läbirääkimised korraldanud institutsioon ning need loetakse esialgselt heakskiidetuks 24 tunni pärast, ilma et see mõjutaks lepituskomitee lõplikku otsust.

23. Kolmepoolsete läbirääkimiste järeldused ja võimaliku kinnitamise dokument on lepituskomitee kohtumistel tema käsutuses koos eelarveridadega, milles kolmepoolsetel läbirääkimistel saavutati esialgne kokkulepe..

24. Euroopa Parlamendi ja nõukogu sekretariaadid koostavad komisjoni abiga ELi toimimise lepingu artikli 314 lõikes 5 ette nähtud ühise teksti. See koosneb kaaskirjast, mis adresseeritakse delegatsioonide esimeeste poolt Euroopa Parlamendi presidendile ja nõukogu eesistujale ning mis sisaldab lepituskomitees saavutatud kokkuleppe kuupäeva, ja lisadest, kuhu kuuluvad järgmised osad:

a) kõikide eelarvepunktide arvnäitajad ridade kaupa ja kogusummad mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kaupa;

([2]) Eri etapid on järgmised: jooksva eelarveaasta eelarve (sealhulgas vastuvõetud paranduseelarved); esialgne eelarveprojekt; nõukogu seisukoht eelarveprojekti kohta; Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud nõukogu seisukoha kohta ja komisjoni esitatud kirjalikud muutmisettepanekud (kui institutsioonid ei ole neid veel täielikult heaks kiitnud).

([3]) Tehniliselt suletuks peetav eelarverida on eelarverida, mille suhtes ei esine Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel lahkarvamusi ning mille kohta ei ole esitatud kirjalikke muutmisettepanekuid.

b) koonddokument, milles esitatakse summad ja lõpptekst kõikide ridade kohta, mida on lepitusmenetluse käigus muudetud;

c) loetelu ridadest, mida võrreldes eelarveprojekti või seda käsitleva nõukogu seisukohaga ei muudetud.

Lepituskomitee võib heaks kiita ka eelarvega seotud järeldused ja võimalikud ühisavaldused.

25. Ühine tekst tõlgitakse Euroopa Parlamendi teenistustes liidu institutsioonide ametlikesse keeltesse ja esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule heakskiitmiseks 14 päeva jooksul alates kuupäevast, mis järgneb punktis 24 osutatud ühises tekstis kokkuleppimise kuupäevale.

Pärast ühise teksti vastuvõtmist vaadatakse eelarve õiguskeeleliselt läbi, lisades sellesse ühise teksti lisad koos eelarveridadega, mida lepitusmenetluse käigus ei muudetud.

26. Kolmepoolseid läbirääkimisi või lepituskomitee kohtumise korraldanud institutsioon tagab suulise tõlke kõikidesse keeltesse lepituskomitee kohtumiste ajal ja vastavalt vajadusele asjaomastesse keeltesse kolmepoolsete läbirääkimiste ajal.

Läbirääkimisi või kohtumise korraldanud institutsioon tagab koosolekudokumentide paljundamise ja jaotamise.

Institutsioonide teenistused teevad koostööd läbirääkimiste tulemuste tõlgendamisel ühise teksti lõpliku toimetamise eesmärgil.

F osa. Paranduseelarved

Üldpõhimõtted

27. Võttes arvesse seda, et paranduseelarved on sageli seotud spetsiifiliste ja mõnikord kiireloomuliste küsimustega, lepivad institutsioonid kokku järgmistes põhimõtetes, et tagada asjakohane institutsioonidevaheline koostöö paranduseelarvete sujuva ja kiire otsustusprotsessi nimel, püüdes niipalju kui võimalik vältida paranduseelarvetega seotud lepituskohtumiste kokkukutsumist.

28. Institutsioonid püüavad niipalju kui võimalik paranduseelarvete arvu piirata.

Ajakava

29. Komisjon teatab eelnevalt Euroopa Parlamendile ja nõukogule paranduseelarvete projektide vastuvõtmise võimalikud kuupäevad, ilma et see mõjutaks lõpliku vastuvõtmise kuupäeva.

30. Euroopa Parlament ja nõukogu püüavad kumbki vastavalt oma sisekorrale vaadata komisjoni vastuvõetud paranduseelarve projekti läbi aegsasti pärast selle esitamist.

31. Menetluse kiirendamiseks tagavad Euroopa Parlament ja nõukogu oma asjaomaste ajakavade võimalikult ulatusliku kooskõlastamise, et menetlusi saaks läbi viia sidusal ja ühtsel viisil. Seetõttu püüavad nad võimalikult kiiresti kehtestada orienteeruva ajakava paranduseelarve lõpliku vastuvõtmise eri etappide jaoks.

Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad arvesse paranduseelarve suhtelist kiireloomulisust ning selle õigeaegse heakskiitmise vajadust, et paranduseelarve rakenduks asjaomasel eelarveaastal.

Koostöö paranduseelarve lugemise ajal

32. Institutsioonid teevad kogu menetluse jooksul koostööd heas usus, kõrvaldades võimaluse korral takistused, et võtta paranduseelarve vastu menetluse varases etapis.

Asjakohasel juhul ja kui arvamused võivad lahkneda, võib Euroopa Parlament või nõukogu teha enne, kui kumbki võtab paranduseelarve suhtes lõpliku seisukoha, või komisjon teha igal ajal ettepaneku korraldada eraldi kolmepoolsed läbirääkimised, et arutada lahkarvamusi ning püüda leida kompromiss.

33. Kõik komisjoni esitatud paranduseelarvete projektid, mida ei ole veel lõplikult heaks kiidetud, võetakse automaatselt iga-aastase eelarvemenetluse käigus korraldatavate kolmepoolsete läbirääkimiste päevakorda. Komisjon esitab paranduseelarvete projektid ning Euroopa Parlament ja nõukogu teatavad oma asjaomased seisukohad võimaluse korral enne kolmepoolseid läbirääkimisi.

34. Kui kolmepoolsetel läbirääkimistel saavutatakse kompromiss, kohustuvad Euroopa Parlament ja nõukogu arvestama kolmepoolsete läbirääkimiste tulemustega paranduseelarve arutamisel kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja oma kodukorra kohaselt.

Koostöö pärast paranduseelarve lugemist

35. Kui Euroopa Parlament kiidab nõukogu seisukoha ilma muudatusteta heaks, võetakse paranduseelarve kooskõlas ELi toimimise lepinguga vastu.

36. Kui Euroopa Parlament võtab muudatused vastu oma liikmete häälteenamusega, kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 314 lõike 4 punkti c. Enne lepituskomitee kohtumist kutsutakse siiski kokku kolmepoolsed läbirääkimised:

a) kui kõnealuste kolmepoolsete läbirääkimiste käigus saavutatakse kokkulepe ja kui Euroopa Parlament ja nõukogu nõustuvad kolmepoolsete läbirääkimiste tulemustega, lõpetatakse lepitusmenetlus kirjavahetuse teel ilma lepituskomitee kohtumiseta;

b) kui kõnealuste kolmepoolsete läbirääkimiste käigus kokkulepet ei saavutata, tuleb kokku lepituskomitee ja korraldab oma töö vastavalt asjaoludele eesmärgiga jõuda enne ELi toimimise lepingu artikli 314 lõikes 5 sätestatud 21-päevast tähtaega otsustusprotsessiga võimalikult kaugele. Lepituskomitee võib töö viia lõpule kirjavahetuse teel.

G osa. Eelarve täitmine, maksed ja täitmata kulukohustused

37. Võttes arvesse vajadust tagada maksete koguassigneeringute korrapärane progressioon seoses kulukohustuste assigneeringutega, et vältida ebatavalist täitmata kulukohustuste edasikandumist ühest aastast teise, lepivad institutsioonid kokku, et jälgivad tähelepanelikult makseprognoose ja täitmata kulukohustuste taset eesmärgiga vähendada ohtu, et liidu programmide elluviimisel võiks tekkida mitmeaastase finantsraamistiku lõpus maksete assigneeringute puudujäägi tõttu tõrkeid.

Selleks et tagada kõigi rubriikide kohaste maksete hallatav tase ja profiil, kohaldatakse kõigi rubriikide puhul rangelt kulukohustuste vabastamise reegleid, eelkõige kulukohustuste automaatse vabastamise reegleid.

Eelarvemenetluse käigus kohtuvad institutsioonid korrapäraselt eesmärgiga hinnata ühiselt olukorra arenemist ning eelarve täitmise väljavaateid jooksval aastal ja tulevastel eelarveaastatel. Kõnealune hindamine leiab aset teemakohaste institutsioonidevaheliste kohtumistena asjakohasel tasandil, mille eel esitab komisjon üksikasjaliku ülevaate olukorrast fondide ja liikmesriikide kaupa ning maksete sooritamise, ümberpaigutamise, saadud hüvitamistaotluste ja läbivaadatud prognooside, sealhulgas pikaajaliste prognooside kohta, kui see on asjakohane. Eelkõige selleks, et tagada, et liit saab kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 323 täita kõik oma finantskohustused, mis tulenevad olemasolevatest ja tulevastest kulukohustustest ajavahemikul 2021.–2027., analüüsivad ja arutavad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni hinnanguid maksete assigneeringute nõutava taseme kohta.

H osa. Koostöö seoses Euroopa Liidu taasterahastuga ([4])

38. Ainuüksi COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemiseks antakse komisjonile volitused laenata liidu nimel kapitaliturgudelt rahalisi vahendeid kuni 750 000 miljonit eurot 2018. aasta hindades, millest kuni 390 000 miljonit eurot 2018. aasta hindades võib omavahendite otsuse artikli 5 lõike 1 kohaselt kasutada kuludeks ja kuni 360 000 miljonit eurot 2018. aasta hindades laenude andmiseks. Nagu on sätestatud Euroopa taasterahastu määruses, on kuludeks kasutatav summa sihtotstarbeline välistulu finantsmääruse artikli 21 lõike 5 tähenduses.

39. Institutsioonid leiavad, et tuleb suurendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu rolli eelarvepädevate institutsioonidena seoses Euroopa Liidu taasterahastu sihtotstarbelise välistuluga, et tagada kohane kontroll sellise tulu kasutamise üle ja kaasamine selle tulu kasutamisse, tehes seda Euroopa taasterahastu määruses ja kui see on kohane, asjakohastes valdkondlikes õigusaktides sätestatud piirides. Institutsioonid leiavad samuti, et tuleb tagada kõigi Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluvate fondide täielik läbipaistvus ja nähtavus.

Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluv sihtotstarbeline välistulu

40. Võttes arvesse vajadust tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu asjakohane kaasamine Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluva sihtotstarbelise välistulu juhtimisse, lepivad kolm institutsiooni kokku menetluses, mis on sätestatud punktides 41–46.

41. Komisjon esitab eelarvemenetluse raames oma eelarvestuse projektis üksikasjaliku teabe. Selline teave sisaldab kulukohustuste ja maksete assigneeringute ning juriidiliste kohustuste üksikasjalikku prognoosi, liigitatuna rubriikide ja Euroopa taasterahastu määrusele vastavat sihtotstarbelist tulu saavate programmide kaupa. Komisjon esitab asjakohase lisateabe, mida nõuab Euroopa Parlament või nõukogu. Komisjon lisab eelarveprojektile dokumendi, milles esitatakse kogu asjakohane teave Euroopa Liidu taasterahastu kohta, sealhulgas kokkuvõtlikud tabelid, kuhu on koondatud eelarveassigneeringud ja Euroopa Liidu taasterahastu sihtotstarbeline tulu. Kõnealune dokument on osa punktis 44 ette nähtud sihtotstarbelist välistulu käsitlevast liidu üldeelarve lisast.

42. Komisjon ajakohastab korrapäraselt punktis 41 osutatud teavet ja esitab seda kogu eelarveaasta jooksul, vähemalt enne iga punktis 45 osutatud erikoosolekut. Komisjon teeb asjakohase teabe Euroopa Parlamendile ja nõukogule kättesaadavaks piisavalt vara, et võimaldada sisulisi arutelusid ja nõupidamisi vastavate planeerimisdokumentide üle, seda veel enne kui komisjon võtab vastu asjakohased otsused.

43. Institutsioonid kohtuvad eelarvemenetluse raames korrapäraselt, et ühiselt hinnata Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluva sihtotstarbelise välistulu kasutamist, eelkõige hetkeseisu ja väljavaateid, ning arutada vastavates eelarveprojektides esitatud iga-aastaseid prognoose ja nende jaotust, võttes kohaselt arvesse Euroopa taasterahastu määruses ja kui see on kohane, asjakohastes valdkondlikes õigusaktides sätestatud piiranguid ja tingimusi.

44. Euroopa Parlament ja nõukogu lisavad liidu üldeelarvele lisana dokumendi, milles on esitatud kõik eelarveread, kuhu laekub Euroopa Liidu taasterahastust saadav sihtotstarbeline tulu. Lisaks kasutavad nad Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluva sihtotstarbelise tulu esitamise eelarvestruktuuri, eelkõige eelarvemärkusi, et tulude kasutamist nõuetekohaselt kontrollida. Vastavalt finantsmääruse artiklile 22 lisavad Euroopa Parlament ja nõukogu

([4]) Kui komisjon esitab ELi toimimise lepingu artikli 122 alusel ettepaneku nõukogu õigusakti kohta, millel võib olla märgatav mõju eelarvele, kohaldatakse menetlust, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 16. detsembri 2020. aasta ühisdeklaratsioonis selliste ELi toimimise lepingu artiklil 122 põhinevate uute ettepanekute eelarvekontrolli kohta, millel võib olla märgatav mõju liidu eelarvele (ELT C 444, 22.12.2020, lk 5).

kulude eelarvestusse selgitused, sealhulgas üldised selgitused, millistele eelarveridadele võib kanda Euroopa taasterahastu määruse kohasele sihtotstarbelisele tulule vastavaid assigneeringuid, ning märgivad asjakohased summad. Komisjon, vastutades sihtotstarbelise tulu kasutamise eest, kohustub neid märkusi nõuetekohaselt arvesse võtma.

45. Institutsioonid lepivad kokku institutsioonidevaheliste erikohtumiste korraldamises asjakohasel tasandil, et hinnata Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluva sihtotstarbelise välistulu hetkeseisu ja väljavaateid. Need kohtumised toimuvad vähemalt kolm korda eelarveaasta jooksul, just enne või pärast eelarvealaste kolmepoolsete läbirääkimiste toimumist. Lisaks korraldavad institutsioonid lisakohtumisi, kui mõni institutsioon esitab põhjendatud taotluse. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad igal ajal esitada kirjalikke märkusi sihtotstarbelise välistulu kasutamise kohta. Komisjon kohustub võtma nõuetekohaselt arvesse kõiki Euroopa Parlamendi ja nõukogu märkusi ja soovitusi. Nendel kohtumistel võidakse käsitleda märkimisväärseid kõrvalekaldeid Euroopa Liidu taasterahastu kuludest vastavalt punktile 46.

46. Komisjon esitab üksikasjaliku teabe kõikide kõrvalekaldumiste kohta oma esialgsetest prognoosidest enne punktis 45 osutatud institutsioonidevahelist kohtumist ja ka vastavalt vajadusele, kui on tegemist märkimisväärse kõrvalekaldumisega. Kõrvalekaldumine Euroopa Liidu taasterahastu prognoositavatest kuludest on märkimisväärne, kui kulu erineb konkreetse eelarveaasta prognoosist ja konkreetse programmi puhul rohkem kui 10 %. Märkimisväärse kõrvalekaldumise korral esialgsetest prognoosidest arutavad institutsioonid küsimust, kui Euroopa Parlament või nõukogu annab sellisest soovist teada kahe nädala jooksul pärast märkimisväärsest kõrvalekaldumisest teatamist. Institutsioonid hindavad seda ühiselt, et jõuda kolme nädala jooksul koosoleku kokkukutsumisest asjas ühisele seisukohale. Komisjon võtab saadud märkused täiel määral arvesse. Komisjon kohustub loobuma otsuse tegemisest enne arutelude või kolmenädalase tähtaja lõppemist. Viimasel juhul põhjendab komisjon oma otsust nõuetekohaselt. Kiireloomulisel juhul võivad institutsioonid leppida kokku tähtaegade lühendamises ühe nädala võrra.

Euroopa Liidu taasterahastu alusel antavad laenud

47. Selleks et tagada Euroopa Liidu taasterahastu laenukomponendi kohta täielik teave ning selle läbipaistvus ja nähtavus, esitab komisjon oma eelarvestuse projektis üksikasjaliku teabe Euroopa Liidu taasterahastu alusel liikmesriikidele antavate laenude kohta, pöörates samal ajal erilist tähelepanu tundlikule kaitstud teabele.

48. Teave Euroopa Liidu taasterahastu alusel antavate laenude kohta esitatakse eelarves vastavalt finantsmääruse artikli 52 lõike 1 punkti d nõuetele, mis sisaldab ka nimetatud punkti alapunktis iii osutatud lisa.

II LISA

INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ UUTE OMAVAHENDITE KASUTUSELEVÕTMISE SUUNAS LIIKUMISE TEGEVUSKAVA OSAS

Preambul

A. Institutsioonid on pühendunud lojaalsele ja läbipaistvale koostööle ning uute omavahendite kasutuselevõtmise tegevuskava rakendamisele suunatud tööle mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kehtivusaja jooksul.

B. Institutsioonid tunnistavad, kui tähtis on seos Euroopa Liidu taasterahastuga, milles uued omavahendid tuleks kasutusele võtta.

C. Ainuüksi COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemiseks antakse komisjonile omavahendite otsuse artikli 5 lõike 1 kohaselt volitused võtta liidu nimel kapitaliturgudelt laenu kuni 750 000 miljonit eurot 2018. aasta hindades, millest kuni 390 000 miljonit eurot 2018. aasta hindades võib kõnealuse otsuse artikli 5 lõike 1 punkti b kohaselt kasutada kuludeks.

D. Euroopa Liidu taasterahastu alla kuuluvate kulude katteks kasutatud vahendite põhisumma tagasimaksed ja maksmisele kuuluvad intressid tuleb katta liidu üldeelarvest, sealhulgas pärast 2021. aastat kasutusele võetud uutest omavahenditest saadavast piisavast tulust. Kõik sellega seotud kohustused makstakse täielikult tagasi hiljemalt 31. detsembriks 2058, nagu on sätestatud omavahendite otsuse artikli 5 lõike 2 teises lõigus. Iga-aastased makstavad summad sõltuvad emiteeritud võlakirjade tähtajast ja võla tagasimaksmise strateegiast, pidades samal ajal kinni nimetatud lõike kolmandas lõigus osutatud vahendite põhisumma tagasimaksmise piirmäärast, milleks on 7,5 % kõnealuse otsuse artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud kuludeks ette nähtud maksimumsummast.

E. Euroopa Liidu taasterahastu tagasimaksmisega seotud kulud liidu eelarvest ei tohiks põhjendamatult vähendada mitmeaastase finantsraamistiku kohaste programmide kulusid ega investeerimisvahendite summat. Samuti on soovitav leevendada kogurahvatulul põhinevate omavahendite suurenemise mõju liikmesriikidele.

F. Sellest tulenevalt ning et Euroopa Liidu taasterahastu tagasimaksete kava oleks usaldusväärsem ja jätkusuutlikum, püüavad institutsioonid võtta kasutusele piisavad uued omavahendid, et katta tagasimaksega seotud eeldatavatele kuludele vastav summa. Kooskõlas kõikehaaravuse põhimõttega ei tähenda see ühegi konkreetse omavahendi sihtotstarbelist kasutamist või eraldamist konkreetse kululiigi katmiseks.

G. Institutsioonid tõdevad, et uute omavahendite kogumi kasutuselevõtmine peaks toetama mitmeaastase finantsraamistiku kohaste liidu kulude piisavat rahastamist, vähendades samal ajal liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksete osakaalu liidu aastaeelarve rahastamiseks. Tuluallikate mitmekesistamine võib omakorda hõlbustada liidu tasandi kulude suunamist prioriteetsetele valdkondadele ja ühiste avalike hüvede rahastamisele, mis oleks riikide enda kulutustega võrreldes oluliselt tõhusam.

H. Seetõttu peaksid uued omavahendid olema kooskõlas liidu poliitikaeesmärkidega ja toetama selliseid liidu prioriteete, nagu Euroopa roheline kokkulepe ja digiajastule vastav Euroopa, ning aitama kaasa õiglasele maksustamisele ning maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tugevdamisele.

I. Institutsioonid leiavad, et uued omavahendid tuleks eelistatult luua viisil, mis võimaldab tekitada nn „uut raha“. Samal ajal püütakse vähendada bürokraatiat ning ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd), ja kodanike koormust.

J. Uued omavahendid peaksid vastama lihtsuse, läbipaistvuse, prognoositavuse ja õigluse kriteeriumidele. Uute omavahendite arvutamine, ülekandmine ja kontrollimine ei tohiks kaasa tuua liidu institutsioonidele ja liikmesriikide ametiasutustele liigset halduskoormust.

K. Võttes arvesse uute omavahendite kasutuselevõtmise keerukaid menetlusnõudeid, leiavad institutsioonid, et omavahendite süsteemi vajaliku reformi elluviimiseks tuleks omavahendite otsust muuta võimalikult vähe.

L. Seetõttu lepivad institutsioonid kokku, et teevad ajavahemikul 2021.–2027. koostööd käesolevas lisas sätestatud põhimõtete alusel, et püüda võtta uued omavahendid kasutusele vastavalt B osas sätestatud tegevuskavale ja selles märgitud tähtpäevadele.

M. Institutsioonid tunnistavad samuti, kui olulised on institutsioonidevahelises 13. aprilli 2016. aasta parema õigusloome kokkuleppes ([1]) sätestatud parema õigusloome vahendid, eelkõige mõjuhinnang.

A osa. Rakendamispõhimõtted

1. Komisjon esitab vajalikud seadusandlikud ettepanekud uute omavahendite ja võimalike muude uute omavahendite kohta, nagu on osutatud punktis 10, järgides parema õigusloome põhimõtteid. Sellega seoses võtab komisjon nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitusi. Kõnealustele seadusandlikele ettepanekutele lisatakse asjakohased omavahendeid käsitlevad rakendusaktid.

2. Institutsioonid lepivad kokku järgmistes juhtpõhimõtetes uute omavahendite kogumi kasutuselevõtmiseks:

a) koguda uutest omavahenditest summa, mis on piisav, et katta omavahendite otsuse artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud kuludeks võetud laenu põhisumma ja intresside tagasimaksmiseks eeldatavad kogukulud, järgides samal ajal kõikehaaravuse põhimõtet. Omavahenditest saadavast tulust, mis ületab tagasimaksevajaduse, jätkatakse liidu eelarve rahastamist üldtuluna kooskõlas kõikehaaravuse põhimõttega;

b) püüda mitte vähendada liidu programme ja fonde kuludega, millega kaetakse Euroopa Liidu taasterahastu rahastamiskulusid;

c) viia omavahendid kooskõlla selliste liidu prioriteetidega nagu kliimamuutustega võitlemine, ringmajandus ja digiajastule vastav Euroopa ning panustada õiglasse maksustamisse ning maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tugevdamisse;

d) järgida lihtsuse, läbipaistvuse ja õigluse kriteeriume;

e) tagada tuluvoo stabiilsus ja prognoositavus;

f) mitte põhjustada liidu institutsioonidele ja liikmesriikide ametiasutustele liigset halduskoormust;

g) luua eelistatavalt „uusi“ lisatulusid;

h) püüda samal ajal vähendada bürokraatiat ning ettevõtjate, eelkõige VKEde, ja kodanike koormust.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu analüüsivad ja arutavad punktis 1 osutatud seadusandlikke ettepanekuid ja jätkavad nende käsitlemist ilma põhjendamatu viivituseta vastavalt oma sisemenetlusele, et hõlbustada kiiret otsuse tegemist. Pärast seda, kui komisjon on oma ettepanekud esitanud, saavad Euroopa Parlamendi liikmed ja nõukogu esindajad oma arutelude käigus komisjoni esindajate juuresolekul kokku, et anda vastastikku teavet töö hetkeseisu kohta. Lisaks alustavad institutsioonid korrapärast dialoogi, et teha kokkuvõtteid tegevuskavaga seotud edusammudest.

B osa. Uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava

Esimene etapp: 2021

4. Esimese etapina võetakse kasutusele uus omavahend, mida hakatakse kohaldama alates 1. jaanuarist 2021 ja mis koosneb riikide osamaksetest, mis arvutatakse ringlusse võtmata plastpakendijäätmete kaalu põhjal, nagu on ettenähtud omavahendite otsuses. Nimetatud otsus jõustub eelduste kohaselt 2021. aasta jaanuaris, tingimusel, et liikmesriigid on selle kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega heaks kiitnud.

([1]) Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016. aastal sõlmitud institutsioonidevaheline kokkulepe parema õigusloome kohta (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1).

5. Komisjon kiirendab oma tööd ja esitab pärast 2020. aastal algatatud mõjuhinnanguid ettepanekud piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi ja digilõivu kohta ning nendega kaasneva ettepaneku võtta selle alusel kasutusele uued omavahendid 2021. aasta juuniks, pidades silmas nende kasutuselevõttu hiljemalt 1. jaanuariks 2023.

6. Komisjon vaatab 2021. aasta kevadel läbi ELi heitkogustega kauplemise süsteemi, sealhulgas selle võimaliku laiendamise lennundusele ja merendusele. Komisjon teeb 2021. aasta juuniks ettepaneku ELi heitkogustega kauplemise süsteemil põhineva omavahendi kohta.

7. Institutsioonid leiavad, et piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism ja ELi heitkogustega kauplemise süsteem on temaatiliselt omavahel seotud ning et seetõttu oleks õigustatud nende arutamine samas vaimus.

Teine etapp: 2022 ja 2023

8. Vastavalt aluslepingute alusel kohaldatavatele menetlustele ja tingimusel, et liikmesriigid need kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega heaks kiidavad, kavatsetakse kõnealused uued omavahendid kasutusele võtta 1. jaanuariks 2023.

9. Nõukogu arutab kõnealuseid uusi omavahendeid hiljemalt 1. juuliks 2022, pidades silmas nende kasutuselevõttu 1. jaanuariks 2023.

Kolmas etapp: 2024–2026

10. Mõjuhinnangute põhjal teeb komisjon ettepaneku täiendavate uute omavahendite kohta, mille hulka võivad kuuluda finantstehingute maks ja ettevõtlussektoriga seotud rahaline panus või uus äriühingu tulumaksu ühtne maksubaas. Komisjon püüab esitada ettepaneku 2024. aasta juuniks.

11. Vastavalt aluslepingute alusel kohaldatavatele menetlustele ja tingimusel, et liikmesriigid need kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega heaks kiidavad, kavatsetakse sellised täiendavad uued omavahendid kasutusele võtta 1. jaanuariks 2026.

12. Nõukogu arutab neid uusi omavahendeid hiljemalt 1. juuliks 2025, pidades silmas nende kasutuselevõttu 1. jaanuariks 2026.

ISSN 1977-0650 (elektrooniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET